

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 24ης Ιουνίου 1993 *

Στην υπόθεση T-92/91,

Helmut Henrichs, πρώην έκτακτος υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Sankt Augustin (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας), εκπροσωπούμενος από τον Frank Montag, δικηγόρο Κολωνίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Aloyse May, 31, Grand-rue,

προσφεύγων-ενάγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Henri Étienne, κύριο νομικό σύμβουλο, και από την Barbara Rapp-Jung, δικηγόρο Φρανκφούρτης επί του Μάιν, καθώς και, κατά την προφορική διαδικασία, από τον Bertrand Wägenbauer, δικηγόρο Κολωνίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Nicola Anecchino, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής-εναγομένης,

που έχει ως αντικείμενο, αφενός, την ακύρωση των αποφάσεων της 25ης Απριλίου 1991 και της 3ης Μαΐου 1991, με τις οποίες η Επιτροπή όρισε το ποσό της οφειλόμενης αποζημίωσης στον προσφεύγοντα-ενάγοντα, δυνάμει του κανονισμού (Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) 2274/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη θέσπιση ειδικών μέτρων εξόδου από την υπηρεσία εκτάκτων υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και τον απέκλεισε από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφάλισης στα όργανα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και, αφετέρου, την επιδίκαση αποζημιώσεως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. Biancarelli, Πρόεδρο, B. Vesterdorf και R. García-Valdecasas, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 20ής Απριλίου 1993,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

- 1 Ο προσφεύγων-ενάγων, Helmut Henrichs, είχε την ιδιότητα του εκτάκτου υπαλλήλου της Επιτροπής ως τις 31 Δεκεμβρίου 1990. Κατά την ημερομηνία αυτή, τα δύο μέρη έλυσαν, κοινή συναινέσει, τη σύμβαση αορίστου χρόνου του εκτάκτου υπαλλήλου, ο οποίος συμπλήρωσε δεκαέξι έτη υπηρεσίας. Από τις 3 Ιανουαρίου 1991, ο προσφεύγων-ενάγων έχει την ιδιότητα του υπαλλήλου υπουργείου στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Οι απολαβές του στη θέση αυτή αποτελούνται από τον βασικό μισθό και διάφορα επιδόματα και αποζημιώσεις.
- 2 Κατά την αποχώρησή του από την Επιτροπή, ο προσφεύγων-ενάγων υπήχθη στις ευεργετικές διατάξεις του κανονισμού (Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) 2274/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη θέσπιση ειδικών μέτρων εξόδου από την υπηρεσία των εκτάκτων υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ 1987, L 209, σ. 1, στο εξής: κανονισμός), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2168/89 του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 1989 (ΕΕ L 208, σ. 4). Μετά την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, ο κανονισμός αυτός προβλέπει ότι ορισμένοι έκτακτοι υπάλληλοι με υπηρεσία τουλάχιστον δεκαπέντε ετών μπορούν, μετά τη λήξη των καθηκόντων τους, να υπαχθούν στις ευεργετικές του διατάξεις. Ο κανονισμός αυτός, κατ' αρχήν, προβλέπει, αφενός, μεν ότι στον υπάλληλο που θα υπαχθεί στις διατάξεις αυτές καταβάλλεται αποζημίωση ίση προς το 70 % του μισθού που ελάμβανε προηγουμένως ως έκτακτος

υπάλληλος, αφετέρου δε, ότι το ποσό των αποδοχών που λαμβάνει ο υπάλληλος κατά την άσκηση των νέων του καθηκόντων αφαιρείται από την οφειλόμενη αποζημίωση.

3 Προς τον σκοπό αυτόν, το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«4. Το ποσό των ακαθάριστων [εισοδημάτων] που εισπράττει ο ενδιαφερόμενος στα νέα του καθήκοντα [αφαιρείται από] την αποζημίωση που προβλέπεται στην παράγραφο 1, [κατά το μέτρο που] τα [εισοδήματα] αυτά, προστιθέμενα στην αποζημίωση αυτή, υπερβαίνουν τις τελευταίες συνολικές ακαθάριστες αποδοχές του δικαιούχου, υπολογιζόμενες με βάση [τον] πίνακα αποδοχών [που ισχύει] την πρώτη ημέρα του μήνα κατά τον οποίο πρέπει να γίνει εκκαθάριση της αποζημίωσης. Οι αποδοχές αυτές αναπροσαρμόζονται σύμφωνα με τον διορθωτικό συντελεστή της παραγράφου 3.

Τα ακαθάριστα [εισοδήματα] και οι τελευταίες συνολικές ακαθάριστες αποδοχές [του πρώτου εδαφίου] συνιστούν τα ποσά τα οποία λαμβάνονται υπόψη μετά την αφαίρεση των [εισφορών κοινωνικής ασφάλισης] και πριν από την αφαίρεση του φόρου.

Ο ενδιαφερόμενος είναι υποχρεωμένος να παρέχει τα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία που τυχόν θα απαιτηθούν και να κοινοποιεί στο θεσμικό όργανο κάθε στοιχείο που μπορεί να τροποποιεί τα δικαιώματά του στην αποζημίωση.

(...)

6. Ο δικαιούχος της αποζημίωσης έχει δικαίωμα, τόσο για τον εαυτό του όσο και για τα πρόσωπα που καλύπτονται από αυτόν, στις παροχές που εξασφαλίζει το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του άρθρου 72 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, εφόσον καταβάλλει τη σχετική συνεισφορά του, η οποία υπολογίζεται με βάση το ύψος της αποζημίωσης της παραγράφου 1 και εφόσον δεν καλύπτεται από άλλη υγειονομική ασφάλιση, βάσει νόμου ή άλλης κανονιστικής ρυθμίσεως.»

4 Στις 23 Απριλίου 1991, ο προσφεύγων-ενάγων ενημέρωσε την Επιτροπή για τη νέα του υπηρεσιακή κατάσταση. Κοινοποίησε προς τούτο εκκαθαριστικό μισθοδοσίας στο οποίο αναγραφόταν ότι οι μηνιαίες ακαθάριστες αποδοχές που ελάμβανε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ανέρχονταν σε

8 681,66 γερμανικά μάρκα (DM). Το εκκαθαριστικό αυτό δεν περιείχε κανένα στοιχείο για τις κοινωνικοασφαλιστικές κρατήσεις που ενδεχομένως εβάρυναν τον προσφεύγοντα-ενάγοντα. Με απόφαση της 25ης Απριλίου 1991, η Επιτροπή μείωσε κατά 1 356,25 DM το ποσό της αποζημίωσης το οποίο του κατέβαλλε κατ' εφαρμογήν του προαναφερθέντος κανονισμού. Η Επιτροπή αιτιολογεί την απόφαση αυτή με το ότι οι ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές που ελάμβανε ο προσφεύγων-ενάγων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, προσαυξημένες με την αποζημίωση που κατέβαλλαν οι Ευρωπαϊκές Κοινοότητες δυνάμει του κανονισμού, υπερέβαιναν κατά το ποσό αυτό τον τελευταίο μισθό του προσφεύγοντος-ενάγοντος ως υπαλλήλου των Κοινοτήτων. Στις 28 Μαΐου 1991 ο προσφεύγων-ενάγων υπέβαλε διοικητική ένσταση, κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ), κατά της αποφάσεως αυτής. Στις 12 Σεπτεμβρίου 1991, η Επιτροπή, χωρίς να απαντήσει ρητά στην ένσταση, κοινοποίησε στον προσφεύγοντα-ενάγοντα τις λεπτομέρειες των υπολογισμών που, κατά την άποψή της, δικαιολογούσαν τη λύση την οποία έδωσε.

- 5 Με απόφαση της 3ης Μαΐου 1991, η Επιτροπή απέκλεισε τον προσφεύγοντα-ενάγοντα από το κοινό για τα όργανα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως (στο εξής: κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως). Ο προσφεύγων-ενάγων υπέβαλε κατά της αποφάσεως αυτής, στις 23 Μαΐου 1991, διοικητική ένσταση η οποία απορρίφθηκε σιωπηρά.
- 6 Υπ' αυτές τις συνθήκες, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 23 Δεκεμβρίου 1991, ο προσφεύγων-ενάγων άσκησε την παρούσα προσφυγή-αγωγή.

Αιτήματα των διαδίκων

- 7 Ο προσφεύγων-ενάγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:
 - 1) να ακυρώσει τις αποφάσεις που έλαβε η Επιτροπή στις 25 Απριλίου 1991 και στις 3 Μαΐου 1991·
 - 2) να υποχρεώσει την Επιτροπή στην καταβολή αποζημίωσης, το ποσό της οποίας θα καθορίσει το Πρωτοδικείο·
 - 3) να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

8 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- 1) να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή·
- 2) να κρίνει για τα δικαστικά έξοδα σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του ΚΥΚ.

9 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και να διατάξει ορισμένα μέτρα οργανώσεως της διαδικασίας. Το Πρωτοδικείο κάλεσε προς τούτο τους διαδίκους να απαντήσουν σε διάφορα γραπτά ερωτήματα και να καταθέσουν διάφορα στοιχεία. Ο προσφεύγων-ενάγων και η καθής-εναγομένη απάντησαν στα ερωτήματα αυτά και προσκόμισαν τα αιτηθέντα στοιχεία, στις 29 Ιανουαρίου και 5 Φεβρουαρίου 1993 αντίστοιχα. Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στα ερωτήματα του Πρωτοδικείου κατά τη δημόσια συνεδρίαση της 20ής Απριλίου 1993.

Επί του αιτήματος ακυρώσεως της αποφάσεως της 25ης Απριλίου 1991 για τον υπολογισμό της οφειλόμενης στον προσφεύγοντα αποζημιώσεως

10 Ο προσφεύγων προέβαλε δύο λόγους ακυρώσεως προς στήριξη του αιτήματός του: αφενός μεν υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση είναι παράνομη λόγω μη τηρήσεως ουσιώδους τύπου, καθόσον δεν περιέχει την αιτιολογία που απαιτεί το άρθρο 25, δεύτερο εδάφιο, τρίτη φράση, του ΚΥΚ, αφετέρου δε, προβάλλει ότι εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού.

Όσον αφορά τον λόγο περί ελλείψεως αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

11 Ο προσφεύγων τονίζει ότι η Επιτροπή δεν του κοινοποίησε ούτε τις ισχύουσες διατάξεις ούτε τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων στηρίζεται η προσβαλλομένη απόφαση. Η εξήγηση που συνοδεύει την απόφαση αυτή δεν μπορεί να αποτελέσει αιτιολογία, δεδομένου ότι, ενόψει του στερεότυπου

χαρακτήρα της, δεν εμφανίζει τις σκέψεις που ήταν καθοριστικές για τη ληφθείσα από την καθής απόφαση στη συγκεκριμένη περίπτωση. Η αιτιολογία αυτή δεν επέτρεψε στον προσφεύγοντα να βεβαιωθεί για τους υπολογισμούς με τους οποίους η καθής κατέληξε στο επίδικο ποσό (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Ιουλίου 1969, 1/69, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 87). Πράγματι, κατά τον προσφεύγοντα, όταν, όπως εν προκειμένω, οι αποφάσεις των κοινοτικών οργάνων έχουν δυσμενείς χρηματικές συνέπειες για τον αποδέκτη τους, πρέπει να δίδουν, στο σκεπτικό τους, ιδιαίτερη σημασία στην ακριβή περιγραφή των διαφόρων φάσεων των γενομένων υπολογισμών (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Ιουνίου 1958, 9/56, Meroni κ.λπ. κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 171, της 16ης Δεκεμβρίου 1963, 1/63, Macchiorlati Dalmas και υιοί κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 1011). Δεδομένου ότι δεν διέθετε τα στοιχεία αυτά, ο προσφεύγων βρέθηκε σε αδυναμία να εκτιμήσει τις πιθανότητες επιτυχίας τυχόν προσφυγής στα μέσα παραοχής εννόμου προστασίας κατά της επιδίκου αποφάσεως. Τα έγγραφα της καθής της 25ης Απριλίου 1991 και της 22ας Μαΐου 1991, καθώς και της 12ης Σεπτεμβρίου 1991, δεν του επέτρεψαν να αντιληφθεί τα νομικά ερείσματα βάσει των οποίων έκανε τους υπολογισμούς της. Είναι επομένως ανακριβές να γίνεται λόγος, όπως πράττει η καθής, για ανταλλαγή εγγράφων μεταξύ των διαδίκων, αφού ο προσφεύγων μόλις στις 12 Σεπτεμβρίου 1991 διέθετε τα πρώτα στοιχεία για τον επίδικο υπολογισμό.

- 12 Κατά την Επιτροπή, είναι ακριβές ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν αναφέρει τη νομική βάση επί της οποίας στηρίζεται, δηλαδή το προαναφερθέν άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού. Η καθής φρονεί όμως ότι μπορούσε θεμιτώς να θεωρήσει ότι ο προσφεύγων γνώριζε όλες τις διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα αποζημιώσεώς του, το οποίο διέπεται εξ ολοκλήρου από το άρθρο 4 του κανονισμού. Η υποχρέωση αιτιολογίας που επιβάλλεται στο κοινοτικό όργανο κρίνεται λαμβάνοντας υπόψη αν ο αποδέκτης της πράξεως διέθετε ήδη τα πληροφοριακά στοιχεία επί των οποίων η Επιτροπή στήριξε την απόφασή της (απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Μαρτίου 1988, 19/87, Hecq κατά Επιτροπής, Συλλογή 1988, σ. 1681, σκέψη 16). Κατά πάγια νομολογία, μια απόφαση είναι επαρκώς αιτιολογημένη, κατά την έννοια του άρθρου 25, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ, όταν παρέχει στον αποδέκτη της τα στοιχεία που του επιτρέπουν να κρίνει τη σημασία της και όταν επιτρέπει στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τη δικαιοδοτική του λειτουργία (απόφαση του Δικαστηρίου της 13ης Δεκεμβρίου 1989, C-169/88, Prella κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 4335, σκέψη 10· απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Σεπτεμβρίου 1990, T-37/89, Hanning κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1990, σ. II-463, σκέψη 39). Αυτό ισχύει ειδικά στην περίπτωση του προσφεύγοντος, ο οποίος είναι ειδικός στην κοινοτική δημοσία διοίκηση, συγγραφέας σχετικών νομικών δημοσιευμάτων. Εν προκειμένω, η Επιτροπή αναφέρθηκε, στην προσβαλλομένη απόφαση, στις ακαθάριστες μηνιαίες αποδοχές, στον τελευταίο μισθό που έλαβε ο προσφεύγων κατά

την περίοδο που υπηρετούσε στην Επιτροπή, αφενός, στα τωρινά του εισοδήματα, αφετέρου, και στην επιτρεπόμενη διαφορά μεταξύ αυτών των δύο στοιχείων. Η απόφαση ανέφερε επομένως όλα τα στοιχεία που, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, μπορούν να δικαιολογήσουν μείωση της αποζημίωσης που καταβάλλει η Επιτροπή. Το γεγονός ότι τα στοιχεία υπολογισμού δεν κοινοποιήθηκαν ανταποκρίνεται σε διοικητική πρακτική που είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις σαφήνειας και διευκολύνσεως του δικαιοδοτικού ελέγχου. Συγκεκριμένα, οι ανακοινωθείσες πληροφορίες γίνονταν εύκολα αντιληπτές από υπάλληλο που ήταν επιφορτισμένος με τα θέματα προσωπικού. Η ανταλλαγή εγγράφων μετά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως ενισχύει άλλωστε αυτή την εκτίμηση. Κατά τα λοιπά, ο προσφεύγων προσπαθεί μάλλον να υποστηρίξει ότι η αιτιολογία είναι κατ' ουσίαν πεπλανημένη. Συγκεκριμένα, περισσότερο από την ανεπάρκεια της αιτιολογίας, αυτό που αποτελεί αντικείμενο της δίκης είναι οι διυστάμενες απόψεις όσον αφορά τα στοιχεία που πρέπει ή δεν πρέπει να αφαιρεθούν από τα εισοδήματα που αποκτά στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Η καθής εκτιμά ότι δεν υφίστανται δικαιολογητικά των εκπώσεων τις οποίες αξιώνει ο προσφεύγων και ότι, κατόπιν αυτού, δεν είχε υποχρέωση να αιτιολογήσει τη σχετική «παράλειψη της».

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 13 Η προσβαλλομένη απόφαση της 25ης Ιουνίου 1991 έχει την εξής αιτιολογία:
- «Δεδομένου ότι οι μηνιαίες ακαθάριστες αποδοχές σας υπερβαίνουν την επιτρεπόμενη διαφορά (7 325,41 DM) μεταξύ του τελευταίου σας μισθού ως υπαλλήλου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της τωρινής αποζημίωσής σας κατά 1 356,25 DM μηνιαίως, είμαστε υποχρεωμένοι να μειώσουμε την αποζημίωση που καταβάλλει η Επιτροπή κατά το ποσό αυτό.»
- 14 Το Πρωτοδικείο τονίζει καταρχάς ότι, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει ο προσφεύγων, η προπαρατεθείσα προσβαλλομένη απόφαση περιέχει τα πραγματικά στοιχεία που είναι αναγκαία για να γίνει αντιληπτή, δηλαδή, στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως, τα σχετικά αριθμητικά δεδομένα που παρέχουν τη δυνατότητα να ελεγχθεί η ακρίβεια της μείωσης της αποζημίωσης στην οποία προέβη.
- 15 Βέβαια, είναι δεδομένο ότι η προαναφερθείσα αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως της 25ης Απριλίου 1991 δεν περιέχει καμιά αναφορά στο νομικό έρεισμα της αποφάσεως αυτής, δηλαδή στο άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, στο οποίο αναφέρεται μόνον σιωπηρώς. Εντούτοις, η εν λόγω παράλειψη δεν μπορεί, υπό τις περιστάσεις της προκειμένης υποθέσεως, να

επηρεάσει τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως, αφού έχει επαρκώς αποδειχθεί ότι ο αποδέκτης της πράξεως δεν μπορούσε να έχει καμιά αμφιβολία ως προς το νομικό αυτό έρεισμα. Συγκεκριμένα, καθόσον αφορά τη νομιμότητα της αποφάσεως της 25ης Απριλίου 1991, με την οποία η Επιτροπή όρισε το ποσό της αποζημιώσεως που οφείλεται στον προσφεύγοντα κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού, η διαφορά περιορίζεται εξ ολοκλήρου στην ερμηνεία των προαναφερθεισών διατάξεων της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου. Έτσι, ο προσφεύγων, που έχει τον τίτλο του διδάκτορα νομικής και ο οποίος, ως ειδικός στην κοινοτική δημοσία διοίκηση, είναι συγγραφέας επιστημονικών δημοσιευμάτων, δεν μπορεί να ισχυριστεί σοβαρά ενώπιον του κοινοτικού δικαστή ότι αγνοούσε το νομικό έρεισμα της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία εκδόθηκε βάσει διατάξεως κανονισμού την εφαρμογή του οποίου αυτός ο ίδιος είχε ζητήσει.

16 Εξάλλου, οι αντιρρήσεις που προέβαλε ο προσφεύγων, ήδη από το στάδιο της ενστάσεως που άσκησε ενώπιον της διοικητικής αρχής κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως, αποδεικνύουν ότι, στην πραγματικότητα, ο προσφεύγων δεν είχε καμιά δυσκολία να προσδιορίσει τα στοιχεία υπολογισμού επί των οποίων στηρίχθηκε η Επιτροπή. Επομένως ο προσφεύγων ουδόλως βρέθηκε σε αδυναμία να προβάλει λυσιτελώς την άμυνά του ούτε κατά την προηγηθείσα διοικητική διαδικασία ούτε ενώπιον του Πρωτοδικείου, το οποίο ήταν σε θέση να ασκήσει πλήρως τον έλεγχο νομιμότητάς.

17 Κατόπιν αυτού, ο πρώτος λόγος περί ελλείψεως αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως και περί προσκρούσεώς της στο άρθρο 25 του ΚΥΚ πρέπει να απορριφθεί.

Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως περί παραβάσεως του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού

— Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

18 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση συνιστά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, καθόσον υπερεκτίμησε το ποσό των ακαθαρίστων εσόδων που απέκτησε στο πλαίσιο της ασκήσεως των νέων του καθηκόντων. Η διάταξη αυτή επιτρέπει τη μείωση της αποζημιώσεως που οφείλεται δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού μόνον εφόσον τα ακαθάριστα έσοδα που εισπράττει ο ενδιαφερόμενος

στη νέα του εργασία, προστιθέμενα στην αποζημίωση αυτή, υπερβαίνουν τις τελευταίες συνολικές ακαθάριστες αποδοχές που καταβάλλονταν στον δικαιούχο υπό την ιδιότητά του ως εκτάκτου υπαλλήλου. Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, τα ακαθάριστα έσοδα και οι τελευταίες συνολικές ακαθάριστες αποδοχές πρέπει να συγκριθούν μετά την αφαίρεση των κοινωνικών κρατήσεων και πριν από την αφαίρεση του φόρου. Από την άποψη αυτή, και όπως εξέθεσε ο προσφεύγων επανειλημμένως κατά τη διοικητική διαδικασία, η Επιτροπή προέβη, από πολλές απόψεις, σε πεπλανημένη εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού. Η πεπλανημένη αυτή ερμηνεία των ισχυουσών διατάξεων προκύπτει από το ότι δεν ελήφθησαν υπόψη ορισμένες κοινωνικές κρατήσεις, η επίπτωση του άρθρου 8 του Bundesbesoldungsgesetz (ομοσπονδιακός νόμος περί μισθολογίου των δημοσίων υπαλλήλων, στο εξής: BBesG), η επίπτωση της εισφοράς αλληλεγγύης υπέρ της γερμανικής ενότητας και η τελολογική ερμηνεία του κανονισμού.

- 19 Η Επιτροπή αρνείται ότι προέβη σε συσταλτική ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού. Σύμφωνα με την ερμηνεία που υιοθέτησε το καθού η προσφυγή κοινοτικό όργανο, ο προσφεύγων μπορούσε να αποκτήσει στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας εισοδήματα ανερχόμενα κατ' ανώτατο όριο σε 150 559 βελγικά φράγκα (BFR) (7 325,45 DM), στα οποία θα προσετίθετο η αποζημίωση που καταβάλλουν οι Κοινότητες, δηλαδή 230 100 BFR. Τίποτε δεν εμποδίζει επομένως τον ενδιαφερόμενο να λαμβάνει συνολικές αποδοχές ίσες με εκείνες που ελάμβανε κατά τη λήξη των καθηκόντων του, δηλαδή 380 660 BFR. Απλώς δεν μπορεί να λαμβάνει συνολικές αποδοχές μεγαλύτερες από το ποσό αυτό. Στα πλαίσια ακριβώς αυτού του θεμιτού σκοπού το κοινοτικό όργανο αρνήθηκε να αφαιρέσει από τα ακαθάριστα έσοδα που αποκτά στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (8 681,66 DM) τα διάφορα επίδικα κονδύλια.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 20 Σ' αυτό το στάδιο της συλλογιστικής, το Πρωτοδικείο τονίζει ότι η διαφορά αφορά την ερμηνεία του προαναφερθέντος άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, το οποίο προβλέπει ότι η αποζημίωση η οποία, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου, καταβάλλεται από το κοινοτικό όργανο στον υπάλληλο που ασκεί νέα καθήκοντα, υπολογίζεται μετά την αφαίρεση των κοινωνικών κρατήσεων και πριν από την αφαίρεση του φόρου.
- 21 Το Πρωτοδικείο οφείλει να ερευνήσει διαδοχικά, σ' αυτό το πλαίσιο, καθένα από τα τέσσερα σκέλη του δευτέρου λόγου ακυρώσεως που προβάλλει ο

προσφεύγων, δηλαδή, πρώτον, την αιτίαση ότι το κοινοτικό όργανο κακώς δεν έλαβε υπόψη του, για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, ορισμένες κοινωνικές κρατήσεις· δεύτερον, την αιτίαση ότι κακώς επίσης δεν έλαβε υπόψη την επίπτωση του άρθρου 8 του ΒΒesG ή του άρθρου 56 του Beamtenversorgungsgesetz (συνταξιοδοτικού νόμου των δημοσίων υπαλλήλων, στο εξής: BeamtVG)· τρίτον, την αιτίαση ότι επίσης κακώς δεν έλαβε υπόψη του το καθού η προσφυγή όργανο την επίπτωση της εισφοράς αλληλεγγύης υπέρ της γερμανικής ενότητας· τέταρτον, τέλος, την αιτίαση ότι η καθής δεν ερμήνευσε τελολογικά τον κανονισμό.

- 22 Για την έρευνα των τεσσάρων αυτών διαφορετικών σκελών του λόγου ακυρώσεως, το Πρωτοδικείο πρέπει να εφαρμόσει τη νομολογία του, κατά την οποία «κατά το μέτρο που η εφαρμογή ενός κανόνα του ΚΥΚ εξαρτάται από την εφαρμογή κανόνα δικαίου που υπάγεται στην έννομη τάξη ενός των κρατών μελών, είναι προς το συμφέρον της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και της ακριβούς εφαρμογής του ΚΥΚ να εκτείνεται ο έλεγχος του Πρωτοδικείου επίσης στην ερμηνεία που έδωσε η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή ενός κοινοτικού οργάνου στο εθνικό δίκαιο ενός των κρατών μελών» (απόφαση του Πρωτοδικείου της 18ης Δεκεμβρίου 1992, T-85/91, Khoui κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-2637, σκέψη 18).

— *Επί του πρώτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως περί μη λήψεως υπόψη ορισμένων κοινωνικών κρατήσεων*

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 23 Ο προσφεύγων υποστηρίζει, πρώτον, ότι, αντίθετα προς τον κανόνα που θεσπίζει ο κανονισμός, η καθής υπολόγισε το ποσό της αφαιρέσεως στην οποία προέβη χωρίς να αφαιρέσει από τα ακαθάριστα έσοδά του τις κοινωνικές κρατήσεις με τις οποίες επιβαρύνεται. Η καθής στηρίχθηκε στην πεπλανημένη σκέψη ότι ο προσφεύγων, ως δημόσιος υπάλληλος κράτους μέλους, δεν όφειλε να καταβάλλει εισφορά ούτε για την κάλυψή του κατά των κινδύνων ασθενείας. Έστω και αν είναι δυσχερής η σύγκριση μεταξύ του συστήματος κεφαλαιοποιήσεως, που προβλέπεται στο κοινοτικό δίκαιο, και του λεγομένου συστήματος προνοίας, που προβλέπεται στο γερμανικό δίκαιο, είναι σαφές ότι ο προσφεύγων δεν αποκτά χωρίς αντιπαροχή δικαιώματα κοινωνικών παροχών στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Το γεγονός αυτό δεν μπορεί να αγνοείται κατά τη σύγκριση μεταξύ των δύο συστημάτων, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού. Στην αντίθετη περίπτωση, η «ίδια εισφορά» του υπαλλήλου, όπως προκύπτει από την αποδοχή χαμηλότερου συγκριτικά μισθού, δεν θα μπορούσε να υποστεί καμιά

αφαίρεση, κατά την έννοια της προαναφερθείσας διατάξεως. Ο προσφεύγων δεν ζητεί από την Επιτροπή να προβεί αυτή η ίδια στους αναγκαίους υπολογισμούς, αυτή δε δεν μπορεί να αποφύγει τη συζήτηση ούτε παραπέμποντας σε δήθεν κατανομή του βάρους αποδείξεως, για την οποία δεν θα ήταν λυσιτελής η σύγκριση με το άρθρο 11, παράγραφος 2, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, ούτε ισχυριζόμενη ότι δεν απόκειται σ' αυτήν να καθορίσει αυτεπαγγέλτως το ποσό των εν λόγω κρατήσεων. Ο προσφεύγων επιθυμεί μόνον να υπογραμμίσει ότι η «αρχή προνοίας», που ισχύει στο γερμανικό δίκαιο για το μισθολόγιο των δημοσίων υπαλλήλων, αποκλείει τη χωριστή αναγραφή των κοινωνικών κρατήσεων και πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ιδιομορφίες καθενός από τα δύο συστήματα. Για τον σκοπό αυτό ο προσφεύγων εξέθεσε ήδη, στα έγγραφά του της 3ης Μαΐου και της 12ης Ιουλίου 1991, τον τρόπο με τον οποίο θα έπρεπε, κατ' αυτόν, να γίνει αυτό, δηλαδή ζητώντας τη γνώμη εμπειρογνώμονα που έχει εμπειριστατωμένη γνώση των δύο συστημάτων. Μόνον ένας ανεξάρτητος εμπειρογνώμονας, που γνωρίζει πλήρως τα δύο συστήματα, θα μπορούσε να υποβάλει πειστικά πορίσματα επί του θέματος αυτού. Σε περίπτωση αμφιβολίας είναι βέβαιο ότι το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού θα πρέπει να ερμηνευθεί με ελαστικότητα υπέρ του προσφεύγοντος και συσταλτικά εις βάρος της καθής, στην οποία πρέπει να καταλογιστούν, υπό την ιδιότητά της ως νομοθέτη, οι τυχόν δυσχέρειες ερμηνείας των εν λόγω διατάξεων. Ο κανονισμός ασφαλώς δεν παρέχει μόνον πλεονεκτήματα στον προσφεύγοντα. Αλλά, μολονότι δεν αγνοεί το «περιοριστικό αποτέλεσμα» που προκύπτει, πρέπει να αγωνιστεί κατά κάθε ερμηνείας του κανονισμού που θα έτεινε να ορίσει το ποσό των αποδοχών του σε κατώτερο από το προηγούμενο επίπεδο, καίτοι μάλιστα οι αποδοχές του ήταν ήδη τότε υποεκτιμημένες. Τέλος, η σύγκριση με τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα, όπως προτείνει η καθής, δεν είναι λυσιτελής. Συναφώς θα πρέπει άλλωστε να τονιστεί ότι η γερμανική δημοσία διοίκηση συγκροτείται, εκτός από τους μονίμους υπαλλήλους, και από συμβασιούχους, των οποίων οι κοινωνικές επιβαρύνσεις, τις οποίες καταβάλλουν εν μέρει ο εργοδότης και εν μέρει οι ίδιοι οι υπάλληλοι, είναι γνωστές. Οι συμβασιούχοι, με το ίδιο κλιμάκιο και βαθμό, εισπράττουν, λόγω της διαφοράς της καταστάσεώς τους σε σχέση με τους μονίμους υπαλλήλους, υψηλότερες ακαθάριστες αποδοχές από εκείνες που καταβάλλονται στους μονίμους υπαλλήλους. Ελλείψει άλλων ενδείξεων, οι διάδικοι θα μπορούσαν έτσι να διαθέτουν ένα μέτρο συγκρίσεως, που να επιτρέπει να καθοριστεί αν, στο πλαίσιο του καλουμένου συστήματος προνοίας, ο μόνιμος υπάλληλος πρέπει να επιβαρύνεται με τις κοινωνικές κρατήσεις, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού.

24 Κατά την Επιτροπή, η οποία υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τον κανονισμό υπηρεσιακής καταστάσεως των Γερμανών υπαλλήλων, οι οποίοι δεν καταβάλλουν ειδικές εισφορές που θα μπορούσαν να θεωρηθούν κοινωνικές κρατήσεις

(αποφάσεις του Bundesverfassungsgericht της 7ης Μαΐου 1963, NJW, 1963, 1395, της 30ής Μαρτίου 1977, NJW, 1977, 1869, και της 13ης Νοεμβρίου 1990, NJW 1991, 743), το εκκαθαριστικό σημείωμα που έλαβε δεν ανέφερε κοινωνικές κρατήσεις. Επιπλέον, ο μισθός που καταβάλλεται στους Γερμανούς δημοσίους υπαλλήλους υπολογίζεται κατά τρόπον ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ενδεχομένως αναγκαίες δαπάνες για τον σκοπό αυτό (προαναφερθείσα απόφαση του Bundesverfassungsgericht, της 13ης Νοεμβρίου 1990). Επομένως, έστω και αν ο προσφεύγων συνήψε εξ ιδίας πρωτοβουλίας σύμβαση συμπληρωματικής υγειονομικής ασφάλισης, η ασφάλιση αυτή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «κοινωνική κράτηση» που να μπορεί να αφαιρεθεί και δεν επιβάλλεται η προσφυγή στη γνώμη εμπειρογνώμονα, την οποία ζητεί ο προσφεύγων. Η καθής εκτιμά εξάλλου ότι ούτε το γράμμα ούτε το πνεύμα του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού επιτρέπουν να στηριχθεί η φερομένη υποχρέωση της καθής να υπολογίσει αυτεπαγγέλτως αν ένας πρώην υπάλληλος βαρύνεται με κοινωνικές κρατήσεις και ενδεχομένως το ύψος τους. Υπενθυμίζοντας ότι η έννοια των «καθαριστών εσόδων» ορίζεται στο άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού ως «τα ποσά τα οποία λαμβάνονται υπόψη μετά την αφαίρεση των κοινωνικών κρατήσεων και πριν από την αφαίρεση του φόρου», η καθής συνάγει ότι η έννοια των «κοινωνικών κρατήσεων» προϋποθέτει, όπως συνάγεται από το γράμμα της διατάξεως αυτής, αριθμητικά οριζόμενο και πραγματικά καταβαλλόμενο ποσό. Στον προσφεύγοντα απόκειται να αποδείξει την ύπαρξη κοινωνικών κρατήσεων καθώς και το ύψος τους. Η καθής δεν οφείλει να υπολογίσει τυχόν κοινωνικές κρατήσεις του προσφεύγοντος, όπως άλλωστε προκύπτει από τον κανόνα αποδείξεως που θέτει το άρθρο 4, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού. Οι υποχρεώσεις της Επιτροπής περιορίζονται στις δεόντως βεβαιούμενες κοινωνικές κρατήσεις. Στην περίπτωση εισόδου στην υπηρεσία των Κοινοτήτων εθνικών υπαλλήλων, ο τρόπος υπολογισμού των κοινωνικών κρατήσεων που μπορούν να ληφθούν υπόψη ανήκει στην αρμοδιότητα μόνο των εθνικών αρχών (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1989, 75/88, 146/88 και 147/88, Bonazzi-Bertottilli κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 3599, σκέψη 17). Αυτό επιβεβαιώνει ότι δεν μπορεί να υπέχει η καθής την υποχρέωση να υπολογίζει, αντί των εθνικών αρχών, το ποσό των εθνικών κοινωνικών κρατήσεων στις οποίες υπόκειται ο προσφεύγων.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 25 Η διαφωνία των διαδίκων ως προς τους όρους εφαρμογής εν προκειμένω των διατάξεων του προπαρατεθέντος άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού οφείλεται στο επίμαχο εθνικό σύστημα κοινωνικής προστασίας. Δυνάμει του συστήματος αυτού, εξασφαλίζεται κοινωνική προστασία στους υπαλλήλους, όπως άλλωστε και σε ορισμένο αριθμό άλλων επαγγελματικών κατηγοριών, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε προσωπική εισφορά των δικαιούχων, οι οποίοι αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του Sozialgesetzbuch (Κώδικας Κοινωνικής Ασφάλισης, στο εξής: SGB).

- 26 Η εξαίρεση των δημοσίων υπαλλήλων από το εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης προκύπτει, όπως δέχθηκαν ρητά και οι δύο διάδικοι, στις απαντήσεις τους επί των γραπτών ερωτημάτων που υπέβαλε το Πρωτοδικείο, από σειρά διατάξεων του SGB. Αφενός μεν, το άρθρο 2, παράγραφος 1, του βιβλίου IV του Κώδικα αυτού συνδέει την κάλυψη των κινδύνων με υπαγωγή στην ασφάλιση. Προς τούτο ορίζει ότι «η κοινωνική ασφάλιση καλύπτει τα πρόσωπα που ασφαλιζονται από τον νόμο ή από καταστατικό (υποχρέωση ασφάλισης) ή από προαιρετική προσχώρηση ή από προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης (δικαίωμα ασφάλισης)». Η παράγραφος 2 απαριθμεί τα ασφαλιζόμενα πρόσωπα. Είναι δεδομένο ότι η παράγραφος αυτή δεν αναφέρει τους δημοσious υπαλλήλους μεταξύ των ασφαλιζομένων προσώπων. Αφετέρου, τα βιβλία V και VI, σχετικά με τους διαφόρους καλυπτομένους κινδύνους, αποκλείουν τους δημοσious υπαλλήλους από την κάλυψη καθενός από τους κινδύνους αυτούς: το άρθρο 5 του βιβλίου VI τους αποκλείει από το συνταξιοδοτικό σύστημα και το άρθρο 6 του βιβλίου V τους αποκλείει από την ασφάλιση ασθενείας. Το άρθρο 541 του Reichsversicherungsordnung (νόμος του Reich περί κοινωνικών ασφαλίσεων) τους αποκλείει από την ασφάλιση κινδύνων.
- 27 Όπως εκθέτει επακριβώς η καθής, το σύστημα της γερμανικής κοινωνικής προνοίας, όπως προκύπτει από τις προαναφερθείσες διατάξεις του SGB, δεν εφαρμόζεται στους δημοσious υπαλλήλους, έναντι των οποίων το γερμανικό κράτος θεωρείται ότι έχει καθήκον αρωγής το οποίο ασκείται, μεταξύ άλλων, μέσω της καταβολής της Beihilfe (βοήθεια που χορηγείται στον δημόσιο υπάλληλο σε περίπτωση νόσου, μητροτήτας ή θανάτου).
- 28 Κατ' ακολουθία, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η συλλογιστική του προσφεύγοντος, κατά την οποία το Πρωτοδικείο οφείλει να εκτιμήσει την προσωπική εισφορά του προσφεύγοντος στο σύστημα της κοινωνικής προστασίας την οποία δικαιούται, υπερβαίνει την εξουσία ερμηνείας που διαθέτει ο κοινοτικός δικαστής στο πλαίσιο της παρούσας δίκης. Η συλλογιστική αυτή προϋποθέτει, συγκεκριμένα, ότι τα κράτη μέλη, για τη χρηματοδότηση του κοινωνικού τους προϋπολογισμού, επιλέγουν μεταξύ του φόρου και της προσωπικής ασφάλισης, προαιρετικής ή υποχρεωτικής. Αφού είναι επομένως βέβαιο ότι ο προσφεύγων, δεδομένου ότι, αφού κατά το εθνικό δίκαιο αποκλείεται του συστήματος κοινωνικής προστασίας του κοινού δικαίου, δεν καταβάλλει, λόγω αυτού του αποκλεισμού, καμιά ασφαλιστική εισφορά για την απόκτηση των δικαιωμάτων προστασίας που απολαμβάνει δυνάμει ειδικής νομοθεσίας, δεν απόκειται στο Πρωτοδικείο να εκτιμήσει ένα τμήμα της προσωπικής, πλασματικής εισφοράς, για την οποία ο προσφεύγων δεν είναι άλλωστε σε θέση να προτείνει, έστω και κατά προσέγγιση, κάποια βάση και συγχρόνως παραπέμπει μόνον σε εκτίμηση μέσω πραγματογνωμοσύνης.

- 9 Εξάλλου, το Πρωτοδικείο εκτιμά, εν πάση περιπτώσει, ότι ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή ότι, δυνάμει του κανόνα αποδείξεως που θεσπίζει το άρθρο 4, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού, στον προσφεύγοντα απόκειται να αποδείξει την καταβολή των κοινωνικών κρατήσεων που ζητεί να ληφθούν υπόψη καθώς και το ποσό τους. Συναφώς, είναι βέβαιο ότι ο προσφεύγων, για λόγους προφανείς, δεν προσκόμισε ούτε στην Επιτροπή ούτε ενώπιον του Πρωτοδικείου δικαιολογητικά των κοινωνικών κρατήσεων με τις οποίες βαρύνεται.
- 30 Τέλος, και χωρίς να χρειάζεται να επιλύσει το Πρωτοδικείο το ζήτημα αν τέτοιες καταβολές, ακόμη και αν θεωρηθούν αποδεδειγμένες, έχουν χαρακτήρα υποχρεωτικό ή μη, ο προσφεύγων δεν δικαιούται να ζητεί να ληφθούν υπόψη ως κοινωνικές κρατήσεις τυχόν ασφάλιστρα συμπληρωματικής ασφάλισης που κατέβαλε ο ίδιος, δεδομένου ότι, όπως προαναφέρθηκε, δεν προσκόμισε, εν πάση περιπτώσει, κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει την πραγματική καταβολή στην οποία φέρεται να προέβη για τον λόγο αυτό.
- 31 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως περί παραβάσεως του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, πρέπει να απορριφθεί κατά το πρώτο του σκέλος με το οποίο προβάλλεται ότι η προσβαλλομένη απόφαση παρέλειψε να λάβει υπόψη της ορισμένες κοινωνικές κρατήσεις, χωρίς να χρειάζεται να διατάξει το Πρωτοδικείο την αιτηθείσα πραγματογνωμοσύνη.

— *Επί του δευτέρου μέρους του λόγου περί μη λήψεως υπόψη του άρθρου 8 του BBesG*

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 32 Ο προσφεύγων υποστηρίζει, δεύτερον, ότι η καθήs αρνείται να λάβει υπόψη της, κατά τη σύγκριση των εισοδημάτων που αποκτά στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας με τον μισθό που λαμβάνει από τις Κοινότητες, τη μείωση των αποδοχών του προσφεύγοντος στο εθνικό πλαίσιο, δυνάμει του άρθρου 8 του BBesG, ως άμεση συνέπεια των ποσών που του καταβάλλει το καθού η προσφυγή όργανο. Δυνάμει των διατάξεων αυτών, οι αποδοχές δημοσίου υπαλλήλου μειώνονται, εάν λαμβάνει σύνταξη επειδή εργάστηκε σε διεθνή ή υπερεθνικό οργανισμό.

33 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι, αφού τα ποσά που λαμβάνει ως αποδοχές μειώθηκαν σε απόλυτους αριθμούς με το άρθρο 8 του BBesG, η σύγκριση, για την εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, μπορούσε να γίνει μόνο με ομοίως μειωθέν ποσό. Με άλλα λόγια, το άρθρο 8 του BBesG όπως και το άρθρο 4 του κανονισμού θεσπίζουν το καθένα διάταξη που επιβάλλει κρατήσεις, με αντίθετη όμως έννοια. Η καθής προβαίνει, στο πλαίσιο του συγκριτικού υπολογισμού που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 4, σε αφαίρεση 1 335,60 DM, σχεδόν ίδια — αλλά αυτό είναι εντελώς τυχαίο — με το σύνολο της επιδίκου αφαιρέσεως, δηλαδή 1 356,25 DM. Υπό το πρίσμα αυτό, είναι αντικειμενικά πεπλανημένη η σύγκριση ακαθάριστου εισοδήματος που περιλαμβάνει κοινωνικές κρατήσεις με ακαθάριστο εισόδημα που απαλλάσσεται από αυτές. Όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής ότι ο προσφεύγων επικαλείται απώλεια εισοδημάτων που δεν πραγματοποιήθηκε ακόμη μέχρι σήμερα, αφού ο εργοδότης του προσφεύγοντος δεν θα προβαίνει εφεξής στην επίδικη κράτηση, ο προσφεύγων τονίζει καταρχάς ότι, αν ο εργοδότης δεν εφαρμόσει στις αποδοχές του τις διατάξεις του άρθρου 8 του BBesG, θα στηριχθεί σε κάθε περίπτωση στις διατάξεις αυτές ή στις διατάξεις του άρθρου 56 του BeamtVG, για να μειώσει τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα που απέκτησε στα πλαίσια του γερμανικού συστήματος. Κατ' ακολουθίαν, η αποζημίωση που δικαιούται δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού συνεπάγεται, σε κάθε περίπτωση, μείωση των εισοδημάτων του κατά το γερμανικό δίκαιο. Προσθέτει δε ότι είναι απολύτως δυνατό, με απλό αναλογιστικό υπολογισμό, να καταστεί γνωστό το ύψος των εν λόγω ποσών. Συγκεκριμένα, δεν μπορεί κανείς να αναμένει από τον προσφεύγοντα να κινηθεί νέα δίκη επί του θέματος αυτού ενδεχομένως μετά τη συνταξιοδότησή του. Επιπλέον, η καθής πλανάται υποστηρίζοντας ότι δεν μπορεί να της αντιτάσσονται εθνικές νομοθεσίες που θεσπίστηκαν μονομερώς. Συγκεκριμένα, όλα τα στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 4, έχουν καθοριστεί μονομερώς μέσω εθνικών νομοθεσιών περί εργασίας, δημοσίας διοικήσεως ή συντάξεων.

34 Κατά την Επιτροπή, μολονότι το άρθρο 8 του BBesG μπορεί να επηρεάσει το ποσό των αποδοχών που καταβάλλονται στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο, η διάταξη όμως αυτή δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί στις αποδοχές του προσφεύγοντος. Η απόφαση της 25ης Απριλίου 1991 ελήφθη ενόψει μόνον των πληροφοριακών στοιχείων που εμφανίζονται στο εκκαθαριστικό σημείωμα των αποδοχών του προσφεύγοντος, καθόν χρόνον που οι εθνικές αρχές δεν είχαν ακόμη εφαρμόσει το άρθρο 8 του BBesG στις αποδοχές του προσφεύγοντος. Επομένως, ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι η εθνική διοικητική αρχή είχε μειώσει εν τω μεταξύ τον μισθό του, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπει το εν λόγω άρθρο 8. Μολονότι το ζήτημα αυτό είναι πρόωρο, μπορεί να γεννηθεί το ερώτημα αν η Επιτροπή υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη της μειώσεις αποδοχών που αποφασίστηκαν μονομερώς από ένα κράτος μέλος που συνυπολογίζει τις

αποδοχές τις οποίες καταβάλλουν οι Κοινότητες. Σε κάθε περίπτωση, το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, αφενός, και τα άρθρα 8 του ΒΒesG και 56 του BeamtVG, αφετέρου, επιδιώκουν διαφορετικούς στόχους. Ο κανονισμός έχει ως σκοπό να εμποδίσει τον υπάλληλο να λαμβάνει μετά την αποχώρησή του από τις Κοινότητες υψηλότερες αποδοχές από εκείνες που ελάμβανε όταν εργαζόταν στις Κοινότητες. Το άρθρο 56 του BeamtVG αποβλέπει στο να εμποδίσει τον συνταξιούχο υπάλληλο, ο οποίος επανέρχεται σε εθνική δημόσια υπηρεσία, να λαμβάνει υψηλότερες συνολικές αποδοχές από εκείνες του υπαλλήλου που παρέμεινε στην εθνική δημόσια υπηρεσία.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

35 Κατά τις διατάξεις του άρθρου 8 του ΒΒesG:

«Αν ένας δημόσιος υπάλληλος (...) λαμβάνει αποζημίωση λόγω της υπηρεσίας του σε διεθνές ή υπερεθνικό όργανο, ο μισθός του μειώνεται. Η μείωση αυτή ανέρχεται σε 1,875 % (2,14 % ως τις 31 Δεκεμβρίου 1991) για κάθε έτος υπηρεσίας που συνεπλήρωσε στο διεθνές ή υπερεθνικό όργανο· διατηρεί πάντως τουλάχιστον το 40 % του μισθού του.»

36 Το Πρωτοδικείο φρονεί ότι η συλλογιστική του προσφεύγοντος ότι η προσβαλλομένη απόφαση πάσχει νομική πλάνη, διότι δεν έλαβε υπόψη της την επίπτωση των προαναφερθεισών νομοθετικών διατάξεων, είναι πεπλανημένη περί τα πράγματα.

37 Συγκεκριμένα, η νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να εκτιμηθεί ενόψει των στοιχείων που δέσμευαν τη διοικητική αρχή κατά τον χρόνο που αποφάνθηκε. Κατά συνέπεια, ορθώς η Επιτροπή δεν έλαβε καθόλου υπόψη της, κατά την εκτίμησή της, την επίπτωση του άρθρου 8 του εν λόγω ομοσπονδιακού νόμου, αφού δεν προέκυπτε από το αντικαταστατικό σημείωμα αποδοχών που της υπέβαλε ο προσφεύγων, ο οποίος οφείλει, όπως έχει ήδη λεχθεί, να αποδείξει το ύψος των πραγματικών κρατήσεων που του γίνονται και τις οποίες ζητεί να ληφθούν υπόψη από την καθής, εφόσον το ομοσπονδιακό Υπουργείο Βιομηχανίας και Έρευνας προέβη σε τέτοιες κρατήσεις επί των αποδοχών του προσφεύγοντος. Ο προσφεύγων δέχθηκε άλλωστε ρητά, στα δικόγραφα του ενώπιον του Πρωτοδικείου, ιδίως στο σημείο 11 του δικογράφου της προσφυγής και στις απαντήσεις του επί των γραπτών ερωτημάτων που έθεσε το Πρωτοδικείο, ότι ο νέος εργοδότης του δεν έχει λάβει μέχρι τώρα καμιά απόφαση ως προς την εφαρμογή των προαναφερθεισών διατάξεων του άρθρου 8 του ΒΒesG επί των αποδοχών του προσφεύγοντος. Κατ' ακολουθίαν,

κι αν ακόμη γίνει δεκτό ότι η αποζημίωση που προβλέπει το άρθρο 4 του κανονισμού μπορεί να θεωρηθεί ως σύνταξη, κατά την έννοια του προπαρατεθέντος άρθρου 8 του ομοσπονδιακού νόμου, το επιχείρημα αυτό του προσφεύγοντος πρέπει σε κάθε περίπτωση να απορριφθεί.

- 38 Ως προς το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι αρκεί αναλογιστικός υπολογισμός για να αποδειχθεί η οικονομική επίπτωση αυτής της νομοθεσίας, ο ισχυρισμός αυτός είναι αλυσιτελής. Συγκεκριμένα, ο αναλογιστικός υπολογισμός παρέχει τη δυνατότητα να προσδιοριστεί, σε δεδομένη στιγμή, μια κράτηση η οποία θα είναι ετεροχρονισμένη, αφήνει όμως άθικτα τα ζητήματα του εφαρμοστέου δικαίου και της πραγματοποιήσεως της κρατήσεως, μόνα κρίσιμα εν προκειμένω. Επομένως, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι η καθής δεν υπέπεσε σε νομική πλάνη όταν, βάσει των στοιχείων του φακέλου που υποβλήθηκε στην εκτίμησή της, δεν έλαβε υπόψη της το άρθρο 8 του BBesG, το οποίο δεν είχε μέχρι τότε ακόμη εφαρμοστεί επί των αποδοχών του προσφεύγοντος.
- 39 Ο προσφεύγων υποστήριξε επίσης ότι, εφόσον ο νέος εργοδότης του δεν εφάρμοσε επί των αποδοχών του τις διατάξεις του προαναφερθέντος άρθρου 8 του BBesG, έπρεπε να του εφαρμόσει το άρθρο 56 του BeamtVG. Κατά τις διατάξεις αυτές:

«Αν ένας συνταξιοδοτούμενος δημόσιος υπάλληλος λαμβάνει σύνταξη λόγω της υπηρεσίας σε διεθνές ή υπερεθνικό όργανο, η γερμανική του σύνταξη μειώνεται κατά 2,14 % για κάθε έτος που συνεπλήρωσε στην υπηρεσία του διεθνούς ή υπερεθνικού οργάνου (...). Για την εφαρμογή της πρώτης περιόδου, ο χρόνος κατά τον οποίο ο δημόσιος υπάλληλος, μολονότι δεν εργάζεται σε διεθνές ή υπερεθνικό όργανο, αποκτά από αυτό δικαιώματα αποδοχών ή οποιασδήποτε άλλης αποζημίωσης καθώς και συνταξιοδοτικά δικαιώματα, υπολογίζεται ως χρόνος διανυθείς στην υπηρεσία του διεθνούς ή υπερεθνικού οργάνου· το ίδιο ισχύει και για τον χρόνο που ακολουθεί τη λήξη των καθηκόντων του στο διεθνές ή υπερεθνικό όργανο, όταν ο χρόνος αυτός λαμβάνεται υπόψη από το όργανο για τον υπολογισμό της συντάξεως λόγω αποχωρήσεως από την υπηρεσία.

Η πρώτη περίοδος (...) εφαρμόζεται επίσης όταν, μετά τη λήξη των καθηκόντων του σε διεθνές ή υπερεθνικό όργανο, ο εν ενεργεία ή συνταξιοδοτηθείς δημόσιος υπάλληλος λαμβάνει αντί συντάξεως κεφάλαιο ως αποζημίωση ή καταβολή από συνταξιοδοτικό ταμείο (...).»

40 Όπως το άρθρο 8 του BBesG, οι προαναφερθείσες διατάξεις προβλέπουν κρατήσεις από τις συντάξεις των υπαλλήλων όταν αυτοί λαμβάνουν σύνταξη ή τους καταβάλλεται κεφάλαιο από διεθνές ή υπερεθνικό όργανο. Εντούτοις, υπό προϋποθέσεις όμοιες με εκείνες του άρθρου 8 του BBesG, η επίκληση των διατάξεων αυτών είναι σε κάθε περίπτωση πρόωρη, αφού δεν προκύπτει από τον φάκελο και ούτε άλλωστε προβάλλεται ότι πράγματι εφαρμόστηκαν στην ειδική περίπτωση του προσφεύγοντος. Συνεπώς, κι αν ακόμη γίνει δεκτό ότι η αποζημίωση που προβλέπει το άρθρο 4 του κανονισμού μπορεί να θεωρηθεί κεφάλαιο που καταβάλλεται αντί συντάξεως, κατά την έννοια του προπαρατεθέντος άρθρου 56 του ομοσπονδιακού νόμου, το επιχείρημα αυτό του προσφεύγοντος πρέπει σε κάθε περίπτωση να απορριφθεί.

41 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι σε κάθε περίπτωση πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του λόγου ότι κακώς η διοικητική αρχή δεν έλαβε υπόψη της την επίπτωση επί των αποδοχών του προσφεύγοντος των διατάξεων του άρθρου 8 του BBesG ή των διατάξεων του άρθρου 56 του BeamtVG.

— *Επί του τρίτου σκέλους του λόγου περί μη λήψεως υπόψη της εισφοράς αλληλεγγύης υπέρ της γερμανικής ενότητας*

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

42 Ο προσφεύγων υποστηρίζει, τρίτον, ότι η καθής παρέλειψε να αφαιρέσει από τις ακαθάριστες αποδοχές του προσφεύγοντος, δυνάμει του γερμανικού δικαίου, την «εισφορά αλληλεγγύης υπέρ της γερμανικής ενότητας», που όφειλε να καταβάλλει. Η εισφορά αυτή δεν συνιστά φόρο και πρέπει να χαρακτηριστεί «κοινωνική κράτηση», κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού. Ως τέτοια θα έπρεπε επομένως, κατά τον προσφεύγοντα, να αφαιρεθεί από τις ακαθάριστες αποδοχές του. Σε κάθε περίπτωση, και αν υποτεθεί, ότι μπορεί να εξομοιωθεί με φόρο, η εισφορά αυτή δεν μπορούσε να ληφθεί υπόψη ως φόρος, για την εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, χωρίς να παραβιασθεί η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

Πράγματι, μικρή σημασία έχει αν πρόκειται για φόρο ή αν εξομοιούται με φόρο. Παρουσιάζει σε κάθε περίπτωση, σε σχέση με τα εθνικά δημοσιονομικά συστήματα, τόσο εξειδικευμένο και ασυνήθη χαρακτήρα, που δεν εντάσσεται στο γενικό σχήμα συγκρίσεως που θεσπίζει το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, έτσι ώστε η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως να απαγορεύει να λαμβάνεται υπόψη ένα τόσο ειδικό μέτρο που είναι άλλωστε και προσωρινό. Εξάλλου, η καθής δέχεται ότι η «εισφορά αλληλεγγύης» υπολογίζεται βάσει του φόρου εισοδήματος. Έτσι, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως των ακαθαρίστων εισοδημάτων, έπρεπε να ληφθούν υπόψη μόνον εισοδήματα από μισθούς, όχι δε φόροι στηριζόμενοι σε άλλες πηγές εισοδήματος, όπως τα εισοδήματα από κινήτες αξίες ή οι έγγειοι πρόσοδοι.

- 43 Η Επιτροπή αντιτάσσει ότι εξέδωσε την απόφασή της περίπου δύο μήνες πριν από την εισαγωγή της επίδικου εισφοράς στο θετικό γερμανικό δίκαιο. Μετά την εισαγωγή της εισφοράς αυτής, η καθής δεν είχε κανένα λόγο να τροποποιήσει την απόφασή της, αφού η επίδικη εισφορά αποτελούσε συμπλήρωμα του φόρου εισοδήματος, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, του Gesetz zur Einführung eines befristeten Solidaritätszuschlags und zur Änderung von Verbrauchsteuer und anderen Gesetzen της 24ης Ιουνίου 1991 (νόμος περί εισαγωγής προσωρινής εισφοράς αλληλεγγύης και περί τροποποιήσεως των φόρων καταναλώσεως και άλλων νόμων, BGBl. 1991 I, σ. 1318, στο εξής: νόμος της 24ης Ιουνίου 1991). Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 3, του νόμου αυτού, η εισφορά αλληλεγγύης καθορίζεται, σε συνάρτηση με τον φόρο εισοδήματος, για δεδομένη φορολογική περίοδο. Η εισφορά αυτή, η οποία θα μπορούσε άλλωστε να είχε αντικατασταθεί με αύξηση του ποσοστού του φόρου που εφαρμόζεται στη φορολογική βάση, ήταν επομένως πρόσθετος φόρος, κατά την έννοια του άρθρου 51α, παράγραφος 1, του Einkommensteuergesetz (νόμου περί φόρου εισοδήματος, στο εξής: EStG), όπως τροποποιήθηκε από τον Steueränderungsgesetz 1991 της 24ης Ιουνίου 1991 (νόμος περί τροποποιήσεως φορολογικών διατάξεων του 1991, BGBl. 1991 I, σ. 1322, στο εξής: StÄndG 1991). Ως εκ τούτου, δεν μπορούσε να ληφθεί υπόψη για τον προσδιορισμό του ακαθαρίστου εισοδήματος του προσφεύγοντος στο πλαίσιο της ασκήσεως των νέων του καθηκόντων. Το ότι η εισφορά αυτή χαρακτηρίζεται «εισφορά αλληλεγγύης» και ότι ισχύει προσωρινά δεν μπορεί να θέσει σε αμφισβόλια τον χαρακτηρισμό αυτό. Τέλος, αφενός, το να θεωρηθεί η εισφορά αυτή, της οποίας ο χαρακτηρισμός προκύπτει μόνον από το εθνικό δίκαιο, ως φόρος ουδόλως αποτελεί παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, αφετέρου δε, εφόσον η αποζημίωση που καταβάλλεται από την Κοινότητα δεν υπόκειται σε εθνικό φόρο, δεν επηρεάζει την προοδευτικότητά του.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 44 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του νόμου της 24ης Ιουνίου 1991:

«Επί του φόρου εισοδήματος και του φόρου εισοδήματος εταιριών (νομικών προσώπων) επιβάλλεται εισφορά αλληλεγγύης ως πρόσθετη επιβάρυνση.»

- 45 Η παράγραφος 2 ορίζει ότι στην εισφορά αυτή υπόκεινται τα φυσικά πρόσωπα που υποχρεούνται στην καταβολή φόρου εισοδήματος και τα νομικά πρόσωπα που υποχρεούνται στην καταβολή φόρου επί των κερδών. Κατά την παράγραφο 3, η εισφορά επιβάλλεται, προκειμένου περί φυσικών προσώπων, είτε επί του ποσού του φόρου εισοδήματος των ετών 1991 και 1992 (πρώτη περίπτωση) είτε, στην περίπτωση υπαγωγής στον φόρο εισοδήματος εκ μισθωτών υπηρεσιών, επί του ποσού του φόρου αυτού (δεύτερη περίπτωση). Η εισφορά είναι 3,75 % στην πρώτη από τις πιο πάνω δύο περιπτώσεις και 7,5 % στη δεύτερη περίπτωση. Απαντώντας στις γραπτές ερωτήσεις που του τέθηκαν στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, ο προσφεύγων γνωστοποίησε στο Πρωτοδικείο ότι του παρακρατήθηκε εισφορά επί του φορολογητέου εισοδήματος 7,5 % για την περίοδο από 1ης Ιουλίου 1991 ως τις 30 Ιουνίου 1992, δηλαδή 3,75 % για καθένα από τα οικονομικά έτη 1991 και 1992.

- 46 Τέλος, όπως άλλωστε υπογράμμισε και η καθής στην απάντησή της επί των γραπτών ερωτήσεων που έθεσε το Πρωτοδικείο, οι τροποποιήσεις που επέφερε στη ρύθμιση αυτή ένας νόμος της 25ης Φεβρουαρίου 1992 δεν επηρεάζουν, σε κάθε περίπτωση, τη λύση της διαφοράς.

- 47 Εξάλλου το άρθρο 51α του EStG, όπως τροποποιήθηκε από τον StÄndG 1991, το οποίο επικαλείται η καθής, ορίζει στην παράγραφο 1 ότι

«οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται κατ' αναλογία στον καθορισμό και την επιβολή των φόρων που υπολογίζονται σε συνάρτηση με τον φόρο εισοδήματος (πρόσθετοι φόροι)».

- 48 Με τη διάταξη αυτή εφαρμόζονται επομένως στην επίδικη εισφορά όλοι οι κανόνες που εφαρμόζονται στον φόρο εισοδήματος.
- 49 Το Πρωτοδικείο κρίνει ότι από το σύνολο των προπαρατεθεισών νομοθετικών διατάξεων προκύπτει σαφώς ότι η εισφορά αλληλεγγύης υπέρ της γερμανικής ενότητας έχει χαρακτήρα φορολογικό. Συγκεκριμένα, αφενός μεν η εισφορά αυτή, η οποία χαρακτηρίζεται άλλωστε ως πρόσθετος φόρος, επιβάλλεται ως συμπλήρωμα στον φόρο εισοδήματος ή στον φόρο εταιριών, αφετέρου δε εφαρμόζονται επ' αυτής οι ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις σε θέματα φορολογικά, δυνάμει των διατάξεων του προπαρατεθέντος άρθρου 51α του EStG. Επομένως, εσφαλμένως υποστηρίζει ο προσφεύγων ότι αυτή η εισφορά αλληλεγγύης πρέπει να χαρακτηριστεί κοινωνική κράτηση, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, και ότι θα έπρεπε, κατ' ακολουθίαν, για την εφαρμογή αυτών των διατάξεων, να αφαιρεθεί από τις ακαθάριστες αποδοχές που εισπράττει στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.
- 50 Ο προσφεύγων υποστηρίζει εξάλλου ότι, κι αν ακόμη γίνει δεκτός ο φορολογικός χαρακτήρας της εν λόγω εισφοράς, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η εν λόγω εισφορά στηρίζεται στο σύνολο του φορολογητέου εισοδήματος. Έτσι, λόγω της προοδευτικότητας του φόρου, ο προσφεύγων ισχυρίστηκε, απαντώντας στις γραπτές ερωτήσεις που έθεσε το Πρωτοδικείο, ότι το ποσό της εισφοράς αλληλεγγύης που οφείλεται επί του κλάσματος των αποδοχών που αφαιρούνται δυνάμει του άρθρου 4 του κανονισμού και επί του υπολοίπου κλάσματος του εθνικού μισθού του, καθώς και επί όλων των λοιπών εισοδημάτων εκ μη μισθωτών υπηρεσιών, θα αυξηθεί περισσότερο απ' ό,τι στην απλή σχέση αναλογίας με το επίδικο ποσό.
- 51 Το επιχείρημα αυτό είναι αλυσιτελές αφού, αφενός μεν, ο κανονισμός ορίζει σαφώς ότι η επίδικη αποζημίωση πρέπει να υπολογίζεται πριν από την αφαίρεση του φόρου, αφετέρου δε, ουδόλως υποστηρίζει ο προσφεύγων ότι η αποζημίωση αυτή ελήφθη υπόψη για τον καθορισμό του φορολογικού συντελεστή που πράγματι εφαρμόστηκε επί των λοιπών πηγών εισοδήματος που ενδεχομένως έχει.
- 52 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί το τρίτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως περί του ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη την επίπτωση της εισφοράς αλληλεγγύης υπέρ της γερμανικής ενότητας, χωρίς να χρειάζεται να κριθεί το ζήτημα αν, ενόψει του ότι η προσβαλλομένη απόφαση προηγείται της θεσπίσεως της εισφοράς αλληλεγγύης, όφειλε η Επιτροπή να

συμπεριλάβει την ύπαρξη της εισφοράς αυτής στους υπολογισμούς που έκανε δυνάμει του κανονισμού, προκειμένου να καθορίσει την οφειλόμενη, στον προσφεύγοντα αποζημίωση.

— *Επί του τετάρτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως περί μη τελολογικής ερμηνείας του κανονισμού*

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 53 Ο προσφεύγων υποστηρίζει, τέταρτον, ότι, επί ποινή παραβίασεως του σκοπού του κανονισμού, για την ερμηνεία του άρθρου 4 του κανονισμού πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το γερμανικό δίκαιο επιβάλλει στις αποδοχές του προσφεύγοντος φόρους βαρύτερους από αυτούς που προβλέπει το κοινοτικό δίκαιο. Η αφαίρεση που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού θα αυξηθεί ανάλογα, έτσι ώστε με την αφαίρεση αυτή ο προσφεύγων θα έχει εισόδημα μετά την αφαίρεση του φόρου πολύ κατώτερο από εκείνο που εισέπραττε τότε που εργαζόταν στην Κοινότητα, πράγμα που δεν μπορεί να ανταποκρίνεται στη βούληση του κοινοτικού νομοθέτη. Ενόψει των θεμελιωδών διαφορών που χαρακτηρίζουν το κοινοτικό σύστημα, αφενός, και το σύστημα του γερμανικού δικαίου, αφετέρου, η αρχή που πρέπει να γίνει δεκτή για την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 4, πρέπει να είναι η τελολογική ερμηνεία. Έτσι, ο κανονισμός επιδιώκει να μην υφίσταται ο ενδιαφερόμενος, μετά τη λήξη των καθηκόντων του και υπό την προϋπόθεση ότι ασκεί νέα δραστηριότητα, ούτε χειρότερη ούτε καλύτερη μεταχείριση από εκείνη που είχε πριν από τη λήξη των καθηκόντων του. Εκκινώντας από αυτή τη βούληση του νομοθέτη, πρέπει να συγκριθεί, για κάθε λογιστικό κονδύλιο και λαμβανομένων υπόψη των ιδιομορφιών κάθε συστήματος, το σύνολο των αποτιμητών σε χρήμα παροχών που προβλέπει καθένα από τα δύο συστήματα. Τηρουμένων των προϋποθέσεων αυτών, το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού μπορεί να εφαρμοστεί κατά τρόπο απολύτως σύμφωνο με τον σκοπό του, παρά την ατυχή διατύπωσή του και των διατάξεών του που δεν είναι κατάλληλες για όλες τις υποθετικές περιπτώσεις. Συγκεκριμένα, μεταξύ των φορολογικών συστημάτων της Κοινότητας, το γερμανικό σύστημα διακρίνεται από το ότι εφαρμόζει τους υψηλότερους συντελεστές άμεσης φορολογίας, τους οποίους μετριάξει με ένα εκτεταμένο σύστημα αφορολογήτων ποσών, εκπτώσεων εξόδων, φορολογικών προμηθειών που μπορούν να εκπέσουν από το εισόδημα για τον προσδιορισμό των «φορολογητέων αποδοχών». Η ερμηνεία της καθής οδηγεί, αφενός μεν στο να συμπεριληφθούν μεταξύ των στοιχείων που αποτελούν τις «ακαθάριστες αποδοχές» του υπαλλήλου, στοιχεία, άλλα από τους φόρους, τα οποία πηγάζουν από την αμειβόμενη δραστηριότητα και παρέχουν τη δυνατότητα εκπτώσεως, αφετέρου δε στο να απαγορευθεί στον προσφεύγοντα, μολονότι ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα κατά πλήρη απασχόληση, να επιτύχει επίπεδο αποδοχών αντίστοιχο με εκείνο που είχε πριν από την αποχώρησή του από την Επιτροπή.

- 54 Ο προσφεύγων τονίζει εξάλλου ότι εφόσον η καθής δεν έλαβε θέση επί δύο σημείων που αναφέρονται στην ένσταση και στην προσφυγή, τα σημεία αυτά πρέπει να λογισθούν ομολογηθέντα. Πρόκειται αφενός μεν για το ζήτημα της εκπτώσεως και της προοδευτικότητας του φόρου, αφετέρου δε για το ζήτημα των κοινωνικών κρατήσεων που συνδέονται με την υγειονομική ασφάλιση. Επί του πρώτου θέματος φαίνεται, ενόψει του εκκαθαριστικού σημειώματος αποδοχών του Δεκεμβρίου 1991, ότι η προσφυγή κατέστη εν μέρει άνευ αντικειμένου, επειδή αφενός μεν η καθής δεν παρακρατεί πλέον τον κοινοτικό φόρο επί του κλάσματος των επιδίκων αποδοχών, αφετέρου δε επιστρέφει το επιπλέον εισπραχθέν ποσό. Απομένει όμως να λυθεί, στο πλαίσιο αυτό, το ζήτημα των συνεπειών της προοδευτικότητας του εθνικού φόρου επί της συγκρίσεως που πρέπει να γίνει δυνάμει του άρθρου 4 του κανονισμού.
- 55 Η Επιτροπή εκθέτει ότι η άποψη του προσφεύγοντος, κατά την οποία η χρηματική κατάσταση του υπαλλήλου δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκή μετά τη λήξη των καθηκόντων του απ' ό,τι πριν από την ημερομηνία αυτή, δεν συμβιβάζεται ούτε με την έννοια ούτε με τους στόχους του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού. Επιπλέον, καθορίζοντας το ποσό αποζημιώσεως το οποίο δικαιούται ο προσφεύγων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού, η Επιτροπή έλαβε υπόψη της το εθνικό φορολογικό σύστημα. Δεν είναι έργο δικό της να εκτιμήσει, ή και να διορθώσει, τα φορολογικά συστήματα των κρατών μελών σε συνάρτηση με το κοινοτικό φορολογικό σύστημα. Η αντίθετη άποψη, την οποία υποστηρίζει ο προσφεύγων, είναι εσφαλμένη ενόψει του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού και καταλήγει τελικά στην εναρμόνιση του φορολογικού συστήματος των αποζημιώσεων που λαμβάνουν οι υπάλληλοι, για την οποία δεν είναι αρμόδια η Επιτροπή.
- 56 Καταλήγοντας, η Επιτροπή θεωρεί ότι ορθώς έλαβε ως βάση για τα ακαθάριστα εισοδήματα, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, το ποσό των 8 681,66 DM. Παρατηρεί δε ότι στερείται πραγματικής βάσεως η αιτίαση ότι το κοινοτικό όργανο επέβαλε κοινοτικό φόρο και επί του κλάσματος της αποζημιώσεως που αφαιρέθηκε. Η Επιτροπή, μολοντί δέχεται ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν παρέχει τη δυνατότητα να γίνει αυτό αντιληπτό, υποστηρίζει ωστόσο ότι ορθώς αφαιρέσε από το ποσό της γενομένης μειώσεως το ποσό του κοινοτικού φόρου, δηλαδή 10 %.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 57 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει καταρχάς ότι οι διάδικοι παραδέχθηκαν, τόσο στις απαντήσεις τους επί των γραπτών ερωτήσεων που υπέβαλε το Πρωτοδικείο όσο και κατά την προφορική διαδικασία, ότι, μετά τις διευκρινίσεις στις οποίες προέβη το καθού η προσφυγή όργανο, η προσφυγή δεν κατέστη άνευ αντικειμένου όσον αφορά τον κοινοτικό φόρο που επιβλήθηκε επί του κλάσματος της επιδίκου αποζημιώσεως. Οφείλει επομένως το Πρωτοδικείο να αποφανθεί επί ολοκλήρου του τετάρτου σκέλους του λόγου που προβάλλει ο προσφεύγων.
- 58 Συναφώς, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι, εφόσον το υπό ερμηνεία κείμενο, δηλαδή οι διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, προβλέπει ότι πρέπει, για τον καθορισμό των πληρωτέων στον προσφεύγοντα αποδοχών, κατ' εφαρμογήν του εν λόγω άρθρου 4, παράγραφος 1, να ληφθούν υπόψη οι αποδοχές πριν από την αφαίρεση του φόρου, η συλλογιστική του προσφεύγοντος, κατά την οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη το σωρευτικό αποτέλεσμα που προκύπτει από την προοδευτικότητα του φόρου, πρέπει να απορριφθεί. Συγκεκριμένα, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζει ο προσφεύγων επικαλούμενος την έντονη προοδευτικότητα του γερμανικού συστήματος, η εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού εξαρτάται κατ' ανάγκη, κατά ένα μέρος, από τα εθνικά φορολογικά συστήματα, όσο διαφορετικά και αν είναι.
- 59 Περαιτέρω, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι ο κοινοτικός δικαστής δεν παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, προβλέποντας ότι η καταβλητέα δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού αποζημίωση πρέπει να καθορισθεί πριν από οποιαδήποτε φορολογική έκπτωση, δεδομένου ότι η διάταξη αυτή πρέπει να κριθεί υπό το φως της διατάξεως του άρθρου 13 του Πρωτοκόλλου περί των προνομίων και ασυλιών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που αναφέρεται στην απαλλαγή από την εθνική φορολογία εισοδήματος. Κατ' ακολουθίαν, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα περί δυσμενούς διακρίσεως η οποία προκύπτει από την ερμηνεία του κανονισμού στην οποία προέβη η καθής.
- 60 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί το τέταρτο και τελευταίο σκέλος του δευτέρου λόγου ακυρώσεως που προβάλλεται προς στήριξη του αιτήματος ακυρώσεως της αποφάσεως της 25ης Απριλίου 1991, περί του ότι κακώς δεν προέβη το καθού η προσφυγή όργανο σε τελολογική ερμηνεία του κανονισμού για την εφαρμογή του επί των πραγματικών περιστατικών της προκειμένης υποθέσεως.

- 61 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί κατά τα τέσσερα σκέλη του και ότι κατ' ακολουθίαν πρέπει να απορριφθεί το αίτημα ακυρώσεως της αποφάσεως της 25ης Απριλίου 1991.

Επί του αιτήματος περί ακυρώσεως της αποφάσεως της 3ης Μαΐου 1991 περί αποκλεισμού του προσφεύγοντος από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως

- 62 Με την προσβαλλομένη απόφαση της 3ης Μαΐου 1991 αποκλείστηκε ο προσφεύγων από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως. Κατά την έγγραφη διαδικασία ο προσφεύγων επικαλέστηκε τρεις λόγους προς στήριξη του αιτήματός του περί ακυρώσεως της εν λόγω αποφάσεως. Υποστήριξε ότι η απόφαση αυτή δεν ήταν αιτιολογημένη, ότι συνιστά παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης καθώς και του γράμματος του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού. Κατά την προφορική διαδικασία ο προσφεύγων δήλωσε ρητά ότι παραιτείται του λόγου περί παραβιάσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Επομένως, το Πρωτοδικείο οφείλει να εξετάσει τους δύο λόγους ακυρώσεως που προβάλλει ο προσφεύγων.

Όσον αφορά τον λόγο περί ελλείψεως αιτιολογίας της προσβαλλομένης αποφάσεως

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 63 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν είναι αιτιολογημένη, αντίθετα προς τις διατάξεις του άρθρου 25, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ. Η καθής αιτιολόγησε την προσβαλλομένη απόφαση, με την οποία εξαιρείται από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως, με το ότι ο προσφεύγων υπήχθη σε άλλη υποχρεωτική υγειονομική ασφάλιση στα πλαίσια της αρωγής που εξασφαλίζει το εθνικό δίκαιο στους υπαλλήλους. Αντίθετα προς ό,τι αναφέρει η προσβαλλομένη απόφαση, ο προσφεύγων αμφισβητεί ότι «τα ποσά που καταβάλλονται για υγειονομική περίθαλψη των υπαλλήλων του γερμανικού δημοσίου μπορούν να εξομοιωθούν με εκείνα που καταβάλλει ένα κανονικό ταμείο υγειονομικής ασφαλίσεως». Συγκεκριμένα, είναι εύκολο να αποδειχθεί, βάσει των ισχυουσών διατάξεων, ότι τα ποσά που καταβάλλονται στα πλαίσια της αρωγής που εξασφαλίζει στους υπαλλήλους το εθνικό δίκαιο δεν είναι ισοδύναμα με εκείνα που εξασφαλίζει ένα σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως του κοινού δικαίου. Κατά τα λοιπά, εφόσον η προσβαλλομένη απόφαση περιορίζεται στην επανάληψη του γράμματος του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, ουδώς διευκρίνισε η καθής τον τρόπο με τον οποίο κατέληξε στις διαπιστώσεις αυτές. Έτσι, λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών συμπληρω-

ματικών εξόδων που προκύπτουν για τον προσφεύγοντα από την απόφαση της Επιτροπής, η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει στην περίπτωση αυτή να ισοδυναμεί τουλάχιστον με την υποχρέωση που επιβάλλεται σε απόφαση η οποία συνεπάγεται άμεσες οικονομικές απώλειες, έτσι ώστε η προσβαλλομένη απόφαση να πρέπει να λογισθεί ως ανεπαρκώς αιτιολογημένη.

- 64 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, ασφαλώς, η προσβαλλομένη απόφαση αναφέρεται εσφαλμένως στο άρθρο 4, παράγραφος 6, του κανονισμού (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) 3518/85 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1985, για τη θέσπιση ειδικών μέτρων που αφορούν την οριστική λήξη των καθηκόντων υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την ευκαιρία της προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας (ΕΕ L 335, σ. 56, στο εξής: κανονισμός 3518/85). Εντούτοις, εφόσον το περιεχόμενο αυτών των διατάξεων είναι πανομοιότυπο με εκείνο των διατάξεων του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, πρόκειται προφανώς για παραδρομή. Με την επιφύλαξη αυτή, η υποχρέωση αιτιολογήσεως που επιβάλλεται στις κοινοτικές αρχές έχει ως σκοπό να παρέχει στους μεν ενδιαφερομένους τις ενδείξεις που θα τους επιτρέψουν να αντιληφθούν αν μια απόφαση είναι ορθή, στον δε κοινοτικό δικαστή τη δυνατότητα να προβεί στον δικαστικό έλεγχο της αποφάσεως (προαναφερθείσα απόφαση Hanning κατά Κοινοβουλίου). Η προσβαλλομένη απόφαση πληροί τους δύο αυτούς όρους.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 65 Η προσβαλλομένη απόφαση, η οποία αποτελεί αντικείμενο του δευτέρου κεφαλαίου του ακυρωτικού αιτήματος της προσφυγής, έχει ως εξής:

«Από το εκκαθαριστικό μισθοδοσίας της 10ης Απριλίου 1991 που μας διαβιβάσατε προκύπτει ότι εργάζεσθε ως υπάλληλος στο Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας.

Με την ιδιότητα αυτή απολαύετε του συστήματος αρωγής που προβλέπει η εθνική νομοθεσία.

Κατά συνέπεια, σας ανακοινώνω με λύπη ότι η συμμετοχή σας στο κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως δεν μπορεί να συνεχιστεί.

Οι διατάξεις του κανονισμού 3518/85 του Συμβουλίου (άρθρο 4, παράγραφος 6) προβλέπουν δικαίωμα στις παροχές του κοινού συστήματος υγειονομικής ασφαλίσεως μόνον όταν ο ενδιαφερόμενος “δεν καλύπτεται από άλλη υγειονομική ασφάλιση βάσει νόμου”.

Η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή θεωρεί ότι οι παροχές που εξασφαλίζει το σύστημα αρωγής βάσει νόμου (δηλαδή, προεχόντως, η κάλυψη του κινδύνου ασθενείας) είναι — καθόσον γνωρίζει — αντίστοιχες με εκείνες μιας συνήθους κοινωνικής ασφαλίσεως, οπότε δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις καλύψεως από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως.»

Η απόφαση καταλήγει πληροφορώντας τον ενδιαφερόμενο ότι η αρμόδια υπηρεσία θα του στείλει αργότερα υπηρεσιακό σημείωμα που θα ισχύει από 1ης Ιουνίου 1991.

- 66 Από την ανάγνωση της προσβαλλομένης αποφάσεως το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η απόφαση αυτή αναφέρει σαφώς το ληφθέν μέτρο, την ημερομηνία ισχύος του, καθώς και τη νομική βάση επί της οποίας στηρίζεται. Συναφώς, μολοντί δεν αμφισβητείται ότι η απόφαση αναφέρεται πεπλανημένα στον κανονισμό 3518/85, η παραδρομή αυτή, παρόλο που είναι λυπηρή, δεν έχει καμία συνέπεια, αφού στην προκειμένη περίπτωση ουδόλως στέρησε τον ενδιαφερόμενο από τη δυνατότητα να επικαλεστεί λυσιτελώς τα δικαιώματά του. Συγκεκριμένα, αφενός μεν, όπως ήδη ειπώθηκε, η ισχύουσα διάταξη ήταν καθόλα γνωστή στον προσφεύγοντα που ζήτησε να υπαχθεί σ’ αυτήν, αφετέρου δε το κείμενο στο οποίο αναφέρεται εσφαλμένως η προσβαλλομένη απόφαση περιέχει πανομοιότυπες διατάξεις με τις κρίσιμες για την προκειμένη υπόθεση διατάξεις. Διαφέρουν μόνον τα πεδία εφαρμογής των δύο αυτών κειμένων, των οποίων το περιεχόμενο και η δομή είναι ακριβώς όμοια. Η διάταξη που εφαρμόζεται στον προσφεύγοντα αφορά μόνον τους εκτάκτους υπαλλήλους, ενώ η διάταξη η οποία αναφέρεται στην προσβαλλομένη απόφαση αφορά μόνον τους μονίμους υπαλλήλους και όχι τους εκτάκτους. Με μόνη την επιφύλαξη αυτή, οι εν λόγω διατάξεις των δύο αυτών κανονισμών είναι απολύτως όμοιες και βρίσκονται άλλωστε στην ίδια θέση στα δύο αυτά κείμενα. Επομένως, η γενομένη παραδρομή, υπό τις περιστάσεις της παρούσας υποθέσεως, δεν έχει σημασία.

- 67 Όσον αφορά την ισοδυναμία των παροχών, δεν πρόκειται για ζήτημα σχετικά με την ύπαρξη αιτιολογίας ή με την επάρκειά της, αλλά με το ζήτημα της θεμελιώσεως της αποφάσεως. Το ζήτημα αυτό θα αναπτυχθεί από το Πρωτοδικείο στο πλαίσιο της εξετάσεως του δευτέρου λόγου ακυρώσεως.

- 68 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί ο πρώτος λόγος ακυρώσεως περί ελλείψεως αιτιολογίας, ο οποίος στρέφεται κατά της αποφάσεως της 3ης Μαΐου 1991 που απέκλεισε τον προσφεύγοντα από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως.

Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως περί παραβάσεως του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 69 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν χάνει τα δικαιώματά του, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, παρά μόνον εφόσον συντρέχουν τρεις προϋποθέσεις: να καλύπτεται από άλλο σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως, να έχει το σύστημα αυτό νομοθετικό ή κανονιστικό χαρακτήρα και, τέλος, να είναι αντίστοιχο με το σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σύμφωνα με την ίδια διατύπωση που χρησιμοποίησε η καθής για να στηρίξει την «αιτιολογία» της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 70 Εν προκειμένω δεν συντρέχει καμία από τις τρεις προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν πιο πάνω: ο προσφεύγων, ως δημόσιος υπάλληλος κράτους μέλους, εξαιρείται, δυνάμει του άρθρου 6 του βιβλίου V του SGB, του εθνικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως. Δεν όφειλε να υπαχθεί σ' αυτό το σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως και δεν μπορούσε άλλωστε να υπαχθεί σ' αυτό, έστω κι αν κατέβαλλε τις αντίστοιχες εισφορές. Αντιθέτως, το γερμανικό σύστημα αρωγής των υπαλλήλων δεν αποτελεί σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, διότι δεν παρέχει πλήρη προστασία. Χαρακτηρίζοντας υγειονομική ασφάλιση την αρωγή που παρέχεται στους Γερμανούς υπαλλήλους, η καθής αγνοεί το γράμμα του άρθρου 1, παράγραφος 1, δεύτερη φράση, του Allgemeine Verwaltungsvorschrift über die Gewährung von Beihilfen in Krankheits-, Geburts- und Todesfällen (περί παροχής αρωγής στους υπαλλήλους σε περίπτωση ασθένειας, γεννήσεως και θανάτου, στο εξής: γενικές εκτελεστικές διατάξεις), μόνης κρισίμου εν προκειμένω διατάξεως και όχι του άρθρου 79 του Bundesbeamtengesetz (νόμος περί ομοσπονδικών υπαλλήλων, στο εξής: BBG), που κακώς επικαλείται η καθής. Συγκεκριμένα, οι γενικές εκτελεστικές διατάξεις ορίζουν ρητά ότι «τα βοηθήματα συμπληρώνουν (...) την ιδιωτική ασφαλιστική προστασία που πρέπει να βαρύνει τις τρέχουσες αποδοχές». Από αυτό προκύπτει ότι το σύστημα προστασίας που διαθέτει ο προσφεύγων δυνάμει του εθνικού δικαίου είναι ένα απλό συμπλήρωμα, μια ενίσχυση, που ο εργοδότης καταβάλλει για την κάλυψη

των κινδύνων ασθενείας που πρέπει ο προσφεύγων, καταρχήν, να ασφαρίζει μόνος του και με δικά του μέσα και όχι μια σχεδόν πλήρης ασφάλιση, όπως προβλέπει το άρθρο 72 του ΚΥΚ. Επομένως, τα δύο συστήματα δεν μπορούν να λογισθούν ισοδύναμα και η ίδια η καθής χαρακτηρίζει άλλωστε το σύστημα στο οποίο υπάγεται ο προσφεύγων κατά το γερμανικό δίκαιο «συμμετοχή» του εργοδότη στα ιατρικά έξοδα και όχι «σύστημα υγειονομικής ασφάλισης». Η προσπάθεια της καθής να προσδιορίσει την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού με αμιγώς γραμματική ερμηνεία είναι καταδικασμένη σε αποτυχία, τούτο δε διότι, κατά τη διάρκεια της μακράς ιστορίας του επιδικίου προβλήματος, ο κοινοτικός νομοθέτης συνεχώς τροποποιούσε τους χρησιμοποιούμενους όρους, χωρίς ποτέ να θελήσει να τους δώσει διαφορετική σημασία, όπως μαρτυρούν οι μεταβολές του κειμένου του μόνου άρθρου, παράγραφος 1α, πρώτο εδάφιο, του παραρτήματος IV του ΚΥΚ, σχετικά με τον τρόπο χορηγήσεως της αποζημιώσεως που προβλέπουν τα άρθρα 41 και 50 του ΚΥΚ.

- 71 Κατά την τρέχουσα έννοια στη γερμανική γλώσσα, η «αρωγή» που εξασφαλίζεται στους υπαλλήλους δεν είναι νομοθετημένη ή κανονιστική υγειονομική ασφάλιση. Στην καθομιλουμένη, όπως και στη νομική ορολογία, οι όροι «υγειονομική ασφάλιση βάσει νόμου ή κανονιστικής ρυθμίσεως» παραπέμπει, σε τελευταία ανάλυση, στην αντίθεση μεταξύ της «νομοθετημένης» υγειονομικής ασφάλισης και της «ιδιωτικής» υγειονομικής ασφάλισης, η δε αρωγή που εξασφαλίζει το εθνικό δίκαιο στους δημοσίους υπαλλήλους πρέπει σαφώς να υπαχθεί στις ιδιωτικές υγειονομικές ασφαλίσσεις. Στο πλαίσιο του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο νομοθέτης είχε στον νου του ένα ελεύθερως προστιθέσιμο κρατικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, το οποίο παρέχει καταρχήν πλήρη κάλυψη, αλλ' όχι ένα σύστημα αρωγής εντός της επιχειρήσεως, ακόμη και όταν εργοδότης είναι αυτό το ίδιο το Δημόσιο. Για να καθοριστεί το περιεχόμενο του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, πρέπει επομένως να προσκολληθεί κανείς όχι στη γραμματική διατύπωση, η οποία άλλωστε ποικίλλει ανάλογα με τις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις του κανονισμού, αλλά στον σκοπό της διατάξεως. Συναφώς, είναι εσφαλμένη η ερμηνεία της καθής κατά την οποία η εν λόγω διάταξη δεν είναι παρά ειδική εφαρμογή του άρθρου 72, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ. Συγκεκριμένα, οι διατάξεις αυτές ρυθμίζουν την περίπτωση της σωρεύσεως υγειονομικών ασφαλίσεων και όχι την επίδικη περίπτωση της αποβολής από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφάλισης. Επίσης, δεν είναι σημαντικές ούτε η αναφορά στην απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 1989, C-163/88, Κοντογεώργης κατά Επιτροπής (Συλλογή 1989, σ. 4189), ούτε η προκαλέσασα τη διαφορά ερμηνεία του κανονισμού στην οποία προβαίνει η καθής, παραπέμποντας στο άρθρο 72, παράγραφος 1α, του ΚΥΚ — που επιδιώκει στόχο διαφορετικό από εκείνον που επιδιώκει ο κανονισμός — και κατ' αναλογία με τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) 259/68 του Συμβουλίου, της 29ης Φεβρουαρίου 1968, περί καθορισμού του Κανονισμού

Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων και του καθεστώτος που εφαρμόζεται επί τουλοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και περί θεσπίσεως ειδικών μέτρων προσωρινώς εφαρμοστέων στους υπαλλήλους της Επιτροπής (ΑΒΙ. L 56, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 259/68), δεδομένου ότι τα μέτρα που ελήφθησαν κατ' εφαρμογή του κανονισμού αυτού αποτελούν μέτρα υποχρεωτικά, που επιβλήθηκαν ενδεχομένως παρά τη θέληση των ενδιαφερομένων.

72

Κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, των γενικών εκτελεστικών διατάξεων, το ποσοστό της ενισχύσεως είναι, όπως δέχεται άλλωστε και η ίδια η καθής, 50 %, ενώ στο κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως είναι από 80 έως 100 %. Επιπλέον, το κοινοτικό σύστημα προβλέπει στο άρθρο 72, παράγραφος 3, του ΚΥΚ, ρήτρα περί συμψηφισμού· επίσης περιλαμβάνει πολύ λιγότερο αυστηρό ανώτατο όριο. Τέλος, πρέπει να ληφθεί υπόψη, αφενός μεν, η υποχρέωση συμπληρωματικής ασφαλίσεως που επιβάλλει το εθνικό δίκαιο, αφετέρου δε, η κατάσταση των δικαιούχων, οπότε τα δύο συστήματα δεν είναι καθόλου συγκρίσιμα.

73

Κατά την Επιτροπή, πρέπει, σε συνάρτηση με το πνεύμα και τον σκοπό του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, να ερευνηθεί αν το σύστημα αρωγής που προβλέπει η γερμανική κοινωνική νομοθεσία για τους υπαλλήλους αποτελεί «άλλη υγειονομική ασφάλιση» κατά την έννοια των διατάξεων αυτών. Η ratio των διατάξεων αυτών είναι να μη διατηρείται αυτομάτως η υπαγωγή υπαλλήλου που έχασε την ιδιότητα αυτή στο κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως, που προβλέπει το άρθρο 72 του ΚΥΚ. Έτσι, αφενός μεν, αντίθετα προς ό,τι ισχυρίζεται ο προσφεύγων, ως άλλα συστήματα υποχρεωτικής προστασίας, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, δεν πρέπει να νοηθούν αποκλειστικά μόνον τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφαλίσεως. Το σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως που προβλέπει το γερμανικό δημοσιούπαλληλικό δίκαιο αποτελεί επομένως «υγειονομική ασφάλιση βάσει νόμου ή άλλης ρυθμίσεως», κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, διότι τα βοηθήματα που καταβάλλονται στον προσφεύγοντα στηρίζονται σε νομοθετική διάταξη, δηλαδή στο άρθρο 79 του ΒΒΓ, σε συνδυασμό με τις γενικές εκτελεστικές διατάξεις του άρθρου αυτού. Σύμφωνα με τις πληροφορίες του ομοσπονδιακού Υπουργού Εσωτερικών, η αρωγή που εξασφαλίζεται στους υπαλλήλους από το εθνικό δίκαιο αποτελεί «αυτόνομη υγειονομική ασφάλιση των υπαλλήλων, η οποία λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ο υπάλληλος δεν καλύπτεται από νομοθετημένη ή κανονιστική υγειονομική ασφάλιση». Αφετέρου, δεν μπορεί κανείς να συμμεριστεί την άποψη του προσφεύγοντος όταν υποστηρίζει ότι τα δύο υπό σύγκριση συστήματα προστασίας πρέπει να είναι ισοδύναμα. Ο όρος «καλύπτεται», που διαλαμβάνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι τα δύο συστήματα υγειονομικής ασφαλίσεως πρέπει να εξασφαλίζουν στον υπάλληλο το ίδιο ποσοστό καλύψεως. Αν ήθελε ο νομοθέτης ισοδυναμία των συστημάτων

προστασίας, αυτό μπορούσε και έπρεπε να εμφανίζεται στον κανονισμό. Συγκριτικά, η πρώτη φράση του άρθρου 72 του ΚΥΚ προβλέπει ότι ο σύζυγος υπαλλήλου μπορεί να απολαύει των παροχών του κοινού συστήματος υγειονομικής ασφάλισης εφόσον «δεν μπορεί να έχει παροχές της ίδιας φύσεως και του ίδιου επιπέδου κατ' εφαρμογή οποιασδήποτε άλλης νομοθετικής ή κανονιστικής διατάξεως». Όπως και άλλες διατάξεις που εφαρμόζονται στους πρώην υπαλλήλους, όπως το άρθρο 2, παράγραφος 6, του κανονισμού (ΕΚΑΧ/ΕΟΚ/Ευρατόμ) 2150/82 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουλίου 1982, για τη θέσπιση ειδικών και προσωρινών μέτρων που αφορούν την οριστική λήξη των καθηκόντων υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων λόγω της προσχωρήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ L 228, σ. 1), το άρθρο 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, δεν περιλαμβάνει τέτοια διευκρίνιση.

- 74 Για την ερμηνεία των εν λόγω διατάξεων πρέπει, εκτιμά η Επιτροπή, να ανατρεχθεί κανείς στον κανονισμό 259/68, κατά τον οποίο αυτό που έχει σημασία είναι να μη μπορεί ο ενδιαφερόμενος υπάλληλος «να καλυφθεί με άλλο σύστημα κατά των κινδύνων ασθενείας». Ωσαύτως, κατά το άρθρο 11 του κανονισμού 422/67/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Ιουλίου 1967, περί καθορισμού του καθεστώτος χρηματικών απολαβών του Προέδρου και των μελών της Επιτροπής, του Προέδρου, των δικαστών, των γενικών εισαγγελέων και του Γραμματέως του Δικαστηρίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 01/001, σ. 102, στο εξής: κανονισμός 422/67), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚΑΧ/ΕΟΚ/Ευρατόμ) 2163/70 του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 1970 (ΑΒΙ. L 238, σ. 1), το άρθρο 72 του ΚΥΚ δεν εφαρμόζεται «για την κάλυψη κινδύνων που καλύπτονται ήδη από άλλο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του οποίου απολαύει το πρώην μέλος της Επιτροπής ή του Δικαστηρίου». Στην προαναφερθείσα απόφαση Κοντογεώργης κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο έκρινε ότι η υπαγωγή των ενδιαφερομένων στο κοινοτικό σύστημα υγειονομικής ασφάλισης λήγει «όταν αυτοί καλύπτονται έναντι του κινδύνου ασθενείας από άλλο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, ασχέτως του ύψους των παροχών και των προϋποθέσεων καλύψεως κατά το τελευταίο αυτό σύστημα». Η απόφαση αυτή ισχύει επίσης για την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού, που επιδιώκει τους ίδιους στόχους με το άρθρο 11 του κανονισμού 422/67, παρά την ελαφρώς διαφορετική διατύπωση.
- 75 Η νομική κατάσταση των πρώην υπαλλήλων έχει άλλωστε βελτιωθεί, αφού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 6, του προαναφερθέντος κανονισμού 259/68, ο υπάλληλος αποκλείεται του κοινού συστήματος υγειονομικής ασφάλισης, όταν είχε τη δυνατότητα να υπαχθεί σε άλλο σύστημα υγειονομικής ασφάλισης. Άλλοι κανονισμοί περιέχουν άλλωστε διατάξεις παρόμοιες με τις τελευταίες αυτές διατάξεις. Αυτό συμβαίνει π.χ. με τις διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 6, του κανονισμού (Ευρατόμ/ΕΚΑΧ/ΕΟΚ) 2530/72 του Συμβουλίου, της 4ης Δεκεμβρίου 1972, για τη θέσπιση ειδικών και προσωρινών μέτρων που αφορούν την πρόσληψη υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών

Κοινοτήτων λόγω της προσχωρήσεως νέων κρατών μελών καθώς και την οριστική λήξη των καθηκόντων υπαλλήλων των Κοινοτήτων αυτών (ΑΒΙ. L 272, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 2530/72). Κατά τα λοιπά, διευκρινίζει η Επιτροπή, ο αποκλεισμός του προσφεύγοντος από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως είναι προσωρινός και θα λήξει την ημέρα που θα ασκήσει το συνταξιοδοτικό του δικαίωμα.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου.

- 76 Το προαναφερθέν άρθρο 4, παράγραφος 6, του κανονισμού προβλέπει ότι ο υπάλληλος που εμπίπτει στον κανονισμό αυτό συνεχίζει να απολαύει επίσης του κοινού συστήματος υγειονομικής ασφαλίσεως, υπό την επιφύλαξη, αφενός μεν να καταβάλλει τις αντίστοιχες εισφορές του, αφετέρου δε να μην «καλύπτεται από άλλη υγειονομική ασφάλιση βάσει νόμου ή άλλης ρυθμίσεως».
- 77 Οι Γερμανοί υπάλληλοι εξαιρούνται, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, από το πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Κοινωνικής Ασφαλίσεως. Αλλά, λόγω του καθήκοντος αρωγής και προστασίας του ομοσπονδιακού Δημοσίου έναντι των υπαλλήλων του, οι τελευταίοι απολαύουν συστήματος κοινωνικής προστασίας, η οποία εκδηλώνεται υπό τη μορφή καταβολής Beihilfe. Το ζήτημα που τίθεται στο Πρωτοδικείο είναι αν ένα τέτοιο σύστημα προστασίας, ανεξάρτητο ασφαλώς από οποιαδήποτε εισφορά, στο οποίο όμως, όπως υποστηρίχθηκε, οι καταβαλλόμενες παροχές είναι λιγότερο ευνοϊκές από εκείνες που κανονικά καταβάλλονται από ένα σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως που ρυθμίζεται νομοθετικά — ιδίως το κοινοτικό σύστημα —, έτσι ώστε να απαιτείται, κατά τον προσφεύγοντα, ατομική ασφάλιση, έχει τον χαρακτήρα συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως βάσει νόμου η ρυθμίσεως, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 6, του κανονισμού.
- 78 Κρίσιμες διατάξεις είναι, αφενός μεν το άρθρο 79 του ΒΒG, αφετέρου δε το άρθρο 1, παράγραφος 1, των γενικών εκτελεστικών διατάξεων του άρθρου αυτού.
- 79 Κατά το άρθρο 79 του ΒΒG:
- «Ο εργοδότης, στο πλαίσιο των υπηρεσιακών και εμπιστευτικών σχέσεων, φροντίζει για τα συμφέροντα του υπαλλήλου και της οικογένειάς του, περιλαμβανομένης και της περιόδου που έπεται της λήξεως των καθηκόντων του. Τον προστατεύει στα πλαίσια των υπηρεσιακών του δραστηριοτήτων καθώς και ως προς τη θέση του ως υπαλλήλου.»

80 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, των γενικών εκτελεστικών διατάξεων:

«Η παρούσα διάταξη διέπει την παροχή βοηθημάτων σε περίπτωση ασθένειας, γεννήσεως και θανάτου, προκειμένου περί μέτρων ανιχνεύσεως ασθενειών ή προληπτικού εμβολιασμού. Τα βοηθήματα συμπληρώνουν στην περίπτωση αυτή την ιδιωτική κάλυψη, με την οποία πρέπει να επιβαρύνονται οι τρέχουσες αποδοχές.»

81 Η παράγραφος 3 προβλέπει ότι το εν λόγω δικαίωμα δεν εκχωρείται και δεν κληρονομείται, δεν ενεχυριάζεται και δεν κατάσχεται. Το άρθρο 14 προβλέπει ότι το ύψος του βοηθήματος ισούται προς το 50 % των καταβληθέντων από τον δικαιούχο εξόδων, το ποσοστό δε αυτό ανέρχεται στο 70 % όταν ο δικαιούχος έχει τουλάχιστον δύο συντηρούμενα τέκνα, στο 70 % των καταβληθέντων από τον σύζυγο εξόδων και στο 80 % των καταβληθέντων εξόδων για τα συντηρούμενα τέκνα. Εν προκειμένω, ο προσφεύγων δέχθηκε, με τις απαντήσεις του στις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, ότι, ενόψει της οικογενειακής του καταστάσεως, το ποσοστό επιστρεφόμενων εξόδων που δικαιούται ισούται είτε προς το 70 % των πραγματικών εξόδων γι' αυτόν και τη σύζυγό του είτε στο 80 % των πραγματικών εξόδων για τα τέκνα του. Πάντως, ο προσφεύγων υπογράμμισε, στην ίδια του αυτή απάντηση, ότι τα ανώτατα ποσά επιστρεφόμενων εξόδων δεν είναι συγκρίσιμα αφενός στο κοινοτικό σύστημα και αφετέρου στο σύστημα της Beihilfe.

82 Το Πρωτοδικείο συνάγει από το σύνολο των ως άνω διατάξεων, όπως, σε κάθε περίπτωση, εφαρμόζονται και εφαρμόστηκαν εν προκειμένω, ότι η Beihilfe εμφανίζει όλα τα χαρακτηριστικά ασφαλίσεως βάσει νόμου ή ρυθμίσεως, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 6, του προαναφερθέντος κανονισμού. Αφενός μεν ο μηχανισμός στηρίζεται σε διατάξεις δημοσίου δικαίου, αφετέρου δε ο προσφεύγων αβασίμως υποστηρίζει, σε κάθε περίπτωση, ότι οι παροχές δεν είναι συγκρίσιμες με εκείνες ενός συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως του κοινού δικαίου, αφού έχει, σύμφωνα με τη δήλωσή του, δύο συντηρούμενα τέκνα και δικαιούται επομένως, χωρίς να καταβάλλει κανενός είδους εισφορά, ποσοστό αποδόσεως ίσο, ανάλογα με την περίπτωση, προς το 70 ή το 80 % των καταβληθέντων εξόδων, όπως άλλωστε επιβεβαίωσε ρητά στις απαντήσεις του επί των γραπτών ερωτήσεων που έθεσε το Πρωτοδικείο.

83 Όπως ορθώς υπογραμμίζει η Επιτροπή, οι προς ερμηνεία διατάξεις μπορούν να συγκριθούν, αφενός μεν, με τις διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 6, του

κανονισμού 259/68, αφετέρου δε με τις διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 6, του κανονισμού 2530/72. Μπορούν τέλος να συγκριθούν και με τις διατάξεις του άρθρου 11 του κανονισμού 422/67, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

84 Καθόσον αφορά την ερμηνεία των τελευταίων αυτών διατάξεων, το Δικαστήριο έκρινε ότι

«το γράμμα του άρθρου 11, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού περί του χρηματοοικονομικού καθεστώτος αποκλείει την υπαγωγή των πρώην μελών στο κοινοτικό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως, όταν αυτά καλύπτονται έναντι του κινδύνου ασθενείας από άλλο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, ασχέτως του ύψους και των προϋποθέσεων καλύψεως κατά το τελευταίο αυτό σύστημα. Πράγματι, ο όρος “κίνδυνος” που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 11 πρέπει να γίνει αντιληπτός ως αναφερόμενος στις τρεις κατηγορίες κινδύνων (ασθενείας, επαγγελματικής νόσου και ατυχημάτων), στις οποίες αναφέρεται το πρώτο εδάφιο του ίδιου άρθρου.

Το άρθρο 11, δεύτερο εδάφιο (...) έχει δηλαδή την ίδια έννοια με το άρθρο 72, παράγραφος 2α, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, που προβλέπει την εφαρμογή του κοινοτικού συστήματος υγειονομικής ασφαλίσεως στους πρώην υπαλλήλους που αποχωρούν από την υπηρεσία των Κοινοτήτων πριν από την ηλικία των 60 ετών, “με την προϋπόθεση ότι δεν δύναται να καλυφθούν από άλλο δημόσιο ασφαλιστικό σύστημα ασθενείας”. Το καθεστώς (...) των πρώην μελών (...) είναι το ίδιο με εκείνο των υπαλλήλων που αποχωρούν από την υπηρεσία πριν από την ηλικία των 60 ετών.

Το άρθρο 11, δεύτερο εδάφιο (...) θα μπορούσε να ερμηνευθεί υπό την έννοια που υποστηρίζει ο προσφεύγων, μόνο αν κατοχύρωνε το κριτήριο της ισοτιμίας, ως προς το ύψος ή τις προϋποθέσεις καλύψεως, μεταξύ του κοινοτικού συστήματος και του εφαρμοστέου εθνικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως, όπως το κριτήριο που κατοχυρώνεται από τον κοινοτικό νομοθέτη στο άρθρο 72, παράγραφος 1, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως, που ορίζει ότι η σύζυγος εν ενεργεία υπαλλήλου καλύπτεται από το κοινοτικό σύστημα, όταν “δεν μπορεί να επωφεληθεί παροχών της αυτής φύσεως και του αυτού επιπέδου, κατ’ εφαρμογή οιασδήποτε άλλων νομοθετικών ή κανονιστικών διατάξεων (προαναφερθείσα απόφαση Κοντογεώργης κατά Επιτροπής, σκέψεις 7 έως 9)».

- 85 Επομένως, οι αρχές ερμηνείας που αναπτύχθηκαν από το Δικαστήριο στην απόφαση αυτή εφαρμόζονται, όπως υποστηρίζει και η Επιτροπή, κατ' αναλογίαν στην παρούσα υπόθεση, ενόψει της ομοιότητας των εν λόγω διατάξεων, πράγμα που οδηγεί στην απόρριψη της απόψεως του προσφεύγοντος, κατά την οποία πρέπει να τεθεί κανόνας ισοδυναμίας των παροχών.
- 86 Από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως που προβάλλει ο προσφεύγων κατά της αποφάσεως της 3ης Μαΐου 1991 με την οποία αποκλείστηκε από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως.
- 87 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι, αφού το Πρωτοδικείο απέρριψε τους δύο λόγους ακυρώσεως που προέβαλε ο προσφεύγων προς στήριξη του αιτήματός του περί ακυρώσεως της αποφάσεως της 3ης Μαΐου 1991 με την οποία αποκλείστηκε από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως, θα πρέπει να απορριφθεί και το ίδιο το αίτημα.

Επί του αιτήματος περί επιδικάσεως αποζημιώσεως

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

- 88 Ο ενάγων ζητεί την αποκατάσταση της ζημίας που του προκάλεσε η πλημμελής συμπεριφορά της εναγομένης (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1957, 7/56 και 3/57 έως 7/57, *Algera* κ.λπ. κατά Κοινής Συνελεύσεως της ΕΚΑΧ, *Slg.* 1957, σ. 81). Ως προς τον προσδιορισμό της ζημίας της οποίας ζητεί την αποκατάσταση, ο ενάγων διευκρινίζει ότι πρόκειται για υλική ζημία και όχι για ηθική βλάβη, όπως εσφαλμένα ανέφερε στο δικόγραφο. Οι προϋποθέσεις της αξιώσεως αποζημιώσεως είναι η ύπαρξη ζημίας, η ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της προβαλλομένης ζημίας και της συμπεριφοράς που προσάπτεται στην εναγομένη και το παράνομο αυτής της συμπεριφοράς (απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Απριλίου 1971, 4/69, *Lütticke* κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 769). Η έλλειψη όμως αιτιολογίας της αποφάσεως της 25ης Απριλίου 1991 δεν επέτρεψε στον ενάγοντα να προσαρμόσει την επαγγελματική του δράση ανάλογα με την κατάστασή του και τον οδήγησε στο να παράσχει ματαίως ορισμένες υπηρεσίες. Κατά συνέπεια, ο ενάγων μπορεί να αξιώσει την πληρωμή αυτών των παροχών. Η αβεβαιότητα στην οποία τελούσε επί πολλούς μήνες όσον αφορά την κατάστασή του από απόψεως υγειονομικής ασφαλίσεως, τον έκανε να διατρέξει τον κίνδυνο είτε να προβεί σε συμπληρωματική ασφάλιση που αργότερα θα αποδεικνυόταν περιττή είτε να στερηθεί

πάσης πλήρους ασφαλιστικής καλύψεως. Η αβεβαιότητα αυτή κατέστη ιδιαίτερος επαχθής από το γεγονός ότι ο γιος του έπρεπε τότε να υποστεί δύο χειρουργικές επεμβάσεις υψηλού κόστους και ότι ο ενάγων έπρεπε να αντιμετωπίσει την εγγραφή των δύο τέκνων του στο πανεπιστήμιο. Η εγγραφή όμως αυτή υπέκειτο στην απόδειξη υπαγωγής σε σύστημα υγειονομικής ασφάλισης, εκτός αν συνήπτε προσωπική ασφάλιση. Επομένως, έχει επίσης δικαίωμα αποκαταστάσεως αυτής της ζημίας. Ο ισχυρισμός της εναγομένης ότι ο ενάγων της κοινοποίησε καθυστερημένα τις πληροφορίες σχετικά με τη νέα του υπηρεσιακή κατάσταση είναι ανακριβής, κατά το μέτρο που ο ενάγων δεν μπορούσε να ανακοινώσει πληροφορίες για τον μισθό του παρά μόνον αφού θα του τον ανακοίνωνε με αρκετή βεβαιότητα ο νέος εργοδότης του. Η φερομένη καθυστέρηση δεν ασκεί άλλωστε επιρροή επί του αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ του πταίσματος και της προβαλλομένης ζημίας, διότι εφόσον το εν λόγω πταίσμα προέκυψε μόνον από της εκδόσεως των προσαλλομένων αποφάσεων, δεν μπορούσε να προηγηθεί αυτών. Τέλος, ο ενάγων, απαντώντας σε γραπτές ερωτήσεις που υπέβαλε το Πρωτοδικείο, υποστήριξε ότι είναι αβασίμες οι δύο ενστάσεις απαραδέκτου που προβάλλει η Επιτροπή.

- ⁸⁹ Κατά την Επιτροπή, το αίτημα αποκαταστάσεως της ζημίας είναι απαράδεκτο, διότι αφενός μεν η διοικητική ένσταση του ενάγοντος δεν περιελάμβανε τέτοιο αίτημα, αφετέρου δε διότι η επίκληση υλικής ζημίας, που αντικατέστησε την αρχικώς προβληθείσα ηθική βλάβη, αποτελούσε σημαντική τροποποίηση των αιτημάτων του δικογράφου, έτσι ώστε να μην πληροί πλέον τους όρους του άρθρου 44, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας. Κατά την Επιτροπή, το δικαίωμα ικανοποιήσεως της ηθικής βλάβης προϋποθέτει την ύπαρξη παρανόμου πράξεως, η οποία, στην προκειμένη περίπτωση, ελλείπει, αφού η προσαλλομένη απόφαση είναι δεόντως αιτιολογημένη. Κατά τα λοιπά, δεν υφίσταται ζημία την οποία προκάλεσε η εναγομένη, ώστε να υποχρεούται να την αποκαταστήσει. Κοινοποιώντας εγκαίρως στην Επιτροπή τις πληροφορίες σχετικά με τη νέα του θέση, ο ενάγων θα μπορούσε να ρυθμίσει, ευθύς εξαρχής, με την άνεσή του, τις υπηρεσιακές του υποχρεώσεις στο εθνικό πλαίσιο. Αντιθέτως, κοινοποιώντας τις πληροφορίες αυτές με καθυστέρηση, ο ενάγων καθυστέρησε συγχρόνως τη λήψη αποφάσεως από την Επιτροπή. Ωσαύτως, ο ενάγων μπορούσε να λάβει διευκρινίσεις επί της καταστάσεώς του για την υγειονομική ασφάλιση κοινοποιώντας εγκαίρως στην Επιτροπή τις πληροφορίες σχετικά με τη νέα του κατάσταση.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 90 Το τρίτο κεφάλαιο των αιτημάτων της προσφυγής περί επιδικάσεως αποζημιώσεως προς αποκατάσταση της ζημίας που φέρεται να υπέστη στηρίζεται στο παράνομο των προσβαλλομένων αποφάσεων, οι οποίες, κατά τον ενάγοντα, συνιστούν υπηρεσιακό πταίσμα, ικανό να γεννήσει, έναντι αυτού, ευθύνη των κοινοτικών οργάνων, ιδίως λόγω της ελλείψεως αιτιολογίας, πράγμα που έθεσε τον ενάγοντα σε κατάσταση νομικής αβεβαιότητας και τον ανάγκασε να υποβληθεί σε ορισμένα έξοδα.
- 91 Εφόσον το Πρωτοδικείο απέρριψε ως αβάσιμα όλα τα αιτήματα και όλους τους λόγους της προσφυγής που απέβλεπε στην ακύρωση, αφενός μεν της αποφάσεως της 25ης Απριλίου 1991, που εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, αφετέρου δε της αποφάσεως της 3ης Μαΐου 1991 με την οποία αποκλειστικώς ο ενάγων από το κοινό σύστημα υγειονομικής ασφαλίσεως, ιδίως δε τους λόγους της φερομένης ελλείψεως αιτιολογίας των αποφάσεων αυτών, ο ενάγων δεν μπορεί να προβάλλει κανένα υπηρεσιακό πταίσμα από το οποίο γεννάται, έναντι αυτού, εξωσυμβατική ευθύνη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Στην πραγματικότητα και σε κάθε περίπτωση, η προσβαλλομένη ζημία, ακόμη και αν υποτεθεί ότι αποδείχθηκε, πρέπει να καταλογισθεί στην καθυστέρηση, ανεξάρτητα από την αιτία της, με την οποία γνωστοποίησε ο ενάγων τη νέα του κατάσταση στην Επιτροπή και δεν υφίσταται καμία ζημία την οποία να προκαλέσει αυτή ή την οποία να υποχρεούται να αποκαταστήσει ή να πληρώσει. Επομένως, το αίτημα επιδικάσεως αποζημιώσεως πρέπει σε κάθε περίπτωση να απορριφθεί, χωρίς καν να χρειάζεται να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί των ενστάσεων απαραδέκτου που προέβαλε η εναγομένη κατά του αιτήματος αυτού.
- 92 Από το σύνολο των προηγουμένων σκέψεων προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί το αίτημα αποζημιώσεως και κατ' ακολουθία ολόκληρη η προσφυγή-αγωγή.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 93 Κατά την προφορική διαδικασία ο προσφεύγων-ενάγων ζήτησε την εφαρμογή εν προκειμένω των διατάξεων του άρθρου 87, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο,

του Κανονισμού Διαδικασίας, κατά το οποίο: «Το Πρωτοδικείο μπορεί να καταδικάσει ακόμα και τον νικήσαντα διάδικο στην καταβολή των εξόδων στα οποία αναγκάστηκε να υποβληθεί ο αντίδικός του, αν κρίνει ότι τα έξοδα αυτά προκλήθηκαν χωρίς εύλογη αιτία ή κακοβούλως.» Εν προκειμένω, τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων-ενάγων δεν μπορούν σε καμιά περίπτωση να χαρακτηρισθούν ότι προκλήθηκαν χωρίς εύλογη αιτία ή κακοβούλως. Επομένως, πρέπει να απορριφθεί σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή της διάταξης αυτής.

- ⁹⁴ Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο όμως 88 του ίδιου αυτού κανονισμού, στις διαφορές μεταξύ των Κοινοτήτων και των υπαλλήλων τους, τα όργανα φέρουν τα έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή-αγωγή.
- 2) Κάθε διάδικος φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα.

Biancarelli

Vesterdorf

García-Valdecasas

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Ιουνίου 1993.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

J. Biancarelli